

Nemci v Franciji zgubljajo tla

AMERIKANCI 35 MILJ OD PARIZA. — INVAZIJA V JUŽNO FRANCIO USPELA

London, Anglija. — Zavezniška ofenziva v Franciji nadaljuje z vso silovitostjo. Poročila zadnjih dni za marsikoga niso jasna. Zavezniški držijo svoje operacije kolikor mogoče v največji tajnosti, ker hočejo Nemce pač iznenaditi s svojimi načrti.

Največ vesti kaj se godi v Franciji pride zdaj iz nemških krogov. Jasno pa je, da zavezniški udar uspeva na severu in jugu in da so Nemci vsepovsod na umiku.

Poročilo iz Berlina je omenjalo v četrtek jutro, da je ameriška tretja armada, ki ji poveljuje znani general George Patton, ki je znan javnosti še iz Sicilije, dospela na dveh točkah do Eure reke, pri mestu Dreux in kakih 30 milj južno pa do mesta Chartresa. Od Dreuxa je do Pariza komaj še 33 milj, od Chartresa pa 42 milj. Iz Le Mansa prodirajo štiri ameriške kolone. Šestdeset milj severno od Argentana pa pritiska peta kolona, ki je dospela do Dreuxa. Obkolitev v pokrajini okrog

Conde, kjer pritiska od Falaise doli ost kanadskih čet in od juga od Argentana pa ameriška ost, še ni dovršena. Še vedno imajo Nemci sedem milj široko izhodno pot. Nemcem se je tu posrečilo z močnimi oddelki zadržati Kanadce ni Američane, da izhoda dosedaj še niso popolnoma zaprli. Nemcem kakor zglada se je posrečilo umakniti precej orožja in opreme, nahajajo se pa še številni oddelki nemške vojske, katerim še vedno grozi zajetje. Ustvarja se pa novo obkroževanje, ki ga izvajajo osti pri Dreuxu in od juga od Chartresa, ki prodirajo proti Parizu. Nemci kažejo veliko spretnost pri umikanju. Težko (Dalje na 6. strani)

RUSI OTVARJAJO POHOD PROTI SLEZIJI IN PRUSIJI

Moskva, Rusija. — Veliki dogodki na zapadni fronti so trenutno zasenčili dogodke zadnjih dni na ruski fronti, kar pa ne pomeni, da so Rusi popustili. Strategija pač zahteva nekatere preuredbe na raznih točkah fronte. Rusi so v svojih

zadnjih večjih ofenzivah uspešno večkrat razočarali Nemce s tem, da so po uspehih sunkih na enkrat premestili svoje armade v druge dele fronte in začeli z ofenzivo na drugih točkah, na katerih niso bili pripravljeni. Rusi so navajeni s temi spremembami tako hiteti, da so Nemce že utrudili s svojim večnim premeščevanjem ofenziv.

Poročila od srede omenjajo, da Rusi pravkar odpirajo velike boje južno od Varšave, prav tako tudi pritiskajo z velikimi silami proti Vzhodni Prusiji. Nemci so zadnji teden dovedli neka ojačenja in so s silovitimi protinapadi rusko ofenzivo

pred Krakovom in tik pred Vzhodno Prusijo začasno zavstavili. Toda Rusi zdaj že pritiskajo na drugih točkah, kjer so uspešno prebili nemške črte, osvojili veliko število vasi, trgov in mest. Ofenziva na dveh točkah obeta, da bo zmanjšala nemški pritisk pri Varšavi in v Litvinski.

Glede zavezniških uspehov v Normandiji in Bretaniji ter o novi invaziji v južni Franciji, se ruski tisk zelo laskavo izražja. Zavezniški so s tem privežali najmanj od 60 do 80 nemških divizij na zapadu.

NEMCI V STRAHU PRED VPADOM V JUGOSLAVIJO

London, Anglija. — Vest iz nevtralne Švice in iz Švedske omenjajo, da se Nemci zelo bojijo vpada od strani Zaveznikov v Jugoslavijo. Nemce zelo skrbi, kaj kujajo v Italiji angleški ministri predsednik Winston Churchill, maršal Tito in sedanji jugoslovanski prvi ministar Dr. Subašić, ki so imeli že več posvetovalnih sestankov v Rimu. Splošno mnenje prevladuje, da bo angleška osma armada skušala udreti v Dalmacijo in s pomočjo partizanov poraziti deset nemških divizij, ki jih imajo Nemci v Jugoslaviji. S tem mislijo priti Nemcem za hrbet v Bolgariji, Ogerski in Rumuniji.

Angleški krogi o teh vestih ničesar ne komentirajo, dasi morda nemški krogi nalašč zato razširjajo preko nevtralnih držav te vesti, da bi dvignili komentiranje v zavezniških državah, da bi tako zvedeli kaj so

zavezniški načrti glede Balkana.

Partizansko moč cenijo okrog 350.000 mož, kar bo najbrže malo pretirano. So pa partizani številni in s zavezniško pomočjo bodo tvorili važen faktor v borbi z Nemci. Partizani bodo Zaveznikom zlasti ob invaziji Balkana v veliko pomoč v zaledjih za obrežji pri razdiranju prog, občevalnih zvez, rušenju mostov, itd. Razne partizanske jedinice so že zdaj zelo nevarne Nemcem, katerim so uničili že več vojašnic in mnogo drugega.

Vašen člen v ogromni verigi zavezniškega zalaganja je ta ameriška črnska "Quartermaster" jedinica, ki izlaga zaloge iz pristalne ladje na normandskem obrežju. Po Rokavskem prelivu vozi zdaj na tisoče majhnih ladij sem in tja med oporiščem na omenjenem obrežju in Anglijo ter prinaša vedno nove vrste črt in nove zaloge živeža in opreme.

ZAMORSKI VOJAKI NAPADLI ITALIJANE

Seattle, Wash. — V Fort Lawton, kjer se nahaja taborišče službene jedinice Italijanov, ki obstoji iz bivših italijanskih vojnih ujetnikov, a so zadnje mesece položili zaprisego ameriški vojski in so včlanjeni kot nekaki delavski oddelki v ameriško vojsko, je nastal v ponedeljek velik pretep med ameriški zamorskimi vojniki in Italijani. Okrog polnoči v ponedeljek so Črnci udrili v taborišče in napadli Italijane in jih več prav resno pretepli. Črnci so prišli s polnimi naročji kameňja, katere so metali v Italijane. Po pretepu so našli enega Italijana obešenega, ki je visel na drevesu. Se je obesil sam, ali so ga obesili Črnci, se ne ve. Vojaška oblast preiskuje slučaja. Več Črncev vojakov, ki so se udeležili napada, so zaprli.

BOMBARDIRANJE PO POMOTI

Caen, Francija. — Angleški letalci so zadnji terek pomotoma bombardirali neko pokrajino v Normandiji, misleč, da bombardirajo Nemce, pa so zmetali do 800 tonov bomb na kanadske čete. Pomotno bombardiranje je zahtevalo večje število žrtev med Kanadci. V sličnem pomotnem bombardiranju je bil baje ubit tudi ameriški general McNair, pred par tedni.

TURKI NAPOVEDUJEJO INVAZIJO BALKANA

Ankara, Turčija. — Tukajšna radio postaja je v komentiranju položaja v Evropi omenjala, da je na vidiku zavezniški vpad na Balkan. Ta vpad zna priti vsak čas in bo spreminil ves položaj na Balkanu in Bližnjem vzhodu.

GOSTILNICA SE JE HLADIL IN BIL OKRADEN

Milwaukee, Wis. — Charles Mehninger je šel ven in se vsedel pred svojo gostilno z namenom, da se malo ohladi. Ko se je Mehninger lepo hladil je skozi zadnja vrata prišel neki umovni in je pobral Mehningu \$1.748,00 iz njegove blagajne. Tat je izginil in ne vedo kdo bi bil. Mehningerja pa bo to hlačenje še dolgo spominjalo.

KRIŽEM SVETA

— London, Anglija. — Radio postaja v Alžiru, ki je pod nadzorstvom Zaveznikov je objavila vest, da je nevarno ranil nemškega poveljnika maršala Kesselringa v Italiji neki nemški častnik. Več poročilo ne pove. Stavba nazijske hierarhije se podira na vsej črti.

— Berne, Švica. — Vesti iz Francije in Nemčije so tako zmedene, da si je težko ustvariti točno sliko položaja. Potniki iz Nemčije, katerim so nekateri častniki zaupali pravijo, da se Nemci pripravljajo na splošen umik iz Francije. To se bo zgodilo še pred jesenjo, napovedujejo razni opazovalci.

— London, Anglija. — Robotne bombe so naredile zadnje dni veliko škodo v južni Angliji. Bombe izstreljajo v presledkih, kar je mučno zlasti za ljudi, ker morajo biti večino stalno v zakloniščih. Kljub temu pa Angleži junaško prenašajo to nadlogo.

— Alžir, Afrika. — Bivši ameriški poslanik v Franciji William C. Bullitt, se je vpisal te dni v francosko armado s stopnjo majorja. Bullitt je bil poslanik v Parizu od leta 1936 do 1940. Star je 53 let. Kaj ga je gnalo, da se je vpisal v francosko armado ni znano.

— Washington, D. C. — Kanadske tvornice za letala gradijo 2300 vojnih letal za Združene države. Letal v Kanadi ne izdelajo popolnoma, le ogrođje in gotove dele. Nekateri instrumente dodajo potem letalom v Združenih državah.

— Chicago, Ill. — OPA urad je te dni določil višino cene namiznega grozdja. Višina cene je 15c za funt za namizno grozdje. Concord grozdje, ki ga uporabljajo za izdelavanje raznih mezd in konzerviranje, ni vključeno.

— Washington, D. C. — Harold Ickes, tajnik za notranje zadeve poroča, da bomo v Ameriki imeli letos manj trdega premoga. Letošnja proizvodnja premoga bo nižja za skoro 6 milijonov tonov. Na javnost apelirajo naj hrani trdi premog in uporablja več drugih vrst premoga.

KOMISIJA ZA RAZOROŽITEV NEMČIJE USTANOVLJENA

London, Anglija. — Vojaška kontrolna komisija, ki ji bo poverjena naloga, da razoroži in upostavi strogo kontrolo nad Nemčijo po njenem porazu, se je ustanovila v torek v Londonu. Slično komisijo bodo ustanovili tudi Rusi in Amerikanci, nakar bodo sestavili skupni mednarodni odbor, ki bo nadziral in vodil razorožitev skupno in posamez za vsako velesilo. Komisija bo imela po zmagi svoj centralni sedež v Berlinu. Nemški generali in civilisti bodo prideleni komisiji in bodo pod njenim strogim nadzorstvom izvajali odločbe, ki jih bo zavezniška razorožitvena komisija določala. Nemčijo bodo Zavezniški za več let zasedli. Združene države bodo imele do 400.000 mož stalne okupacijske vojske v Nemčiji. Angleži okrog 250.000 mož in Rusi do 500.000 mož.

ROJAK UMRL

Chicago, Ill. — V torek 15. avgusta je umrl v okrajni bolnišnici rojak Joseph Omahen, star okrog 57 let, doma nekje od Grosuplje na Dolenjskem. Bival je na 2118 W. 18th St. Pred nekaj leti mu je umrla žena. Zapušča 5 sinov in 4 hčere. Prejšnja leta je bival več let v DePue, Illinois, kjer bo tudi pokopan po katoliškem obredu v petek dopoldne. Pogreb ima v oskrbi slovenski pogrebnišnik L. Zefran. Zalujočim naše sožalje, pokojniku pa R. I. P.!

VROČINA IN SUŠA

Chicago, Ill. — Nad teden dni je vladala po osrednjem zapadu silna vročina in sopara. Prav neznosno je že bilo in veliko ljudi je radi vročine zadnje dni pomrlo. V torek in sredo ponoči je dež ozračje nekoliko ohladil, a dosti ne. Še hušje posledice pa obeta suša, ki je po vsem osrednjem zapadu in severu povzročila že ogromno škodo. Zelenjava je vsa uničena in že na koruzi se po mnogih krajih zelo pozna. Tudi pašniki so marsikje vsi ožgani in uničeni.

SIRITE "AM. SLOVENEK"!

KAKO LOVIJO SLABE ŽENSKÉ SVOJE ŽRTVE PO RAZNIH GOSTILNAH

Chicago. — Neki časniki poročevalci je te dni v listu Chicago Times osvetlil eno izmed temnih strani v Chicagi, ki o njej drugače ne slišimo. Za nas ta popis nima drugega pomena, kakor da vidimo, kake nevarnosti pretijo v Chicagi tujcem z denarjem, ki bi se radi čez mero zabavali. Takole se glasi to poročilo:

Če pridete od drugod na obisk v Chicago in se nameravate ustaviti tudi v kakem nočnem zabavišču v "Loop", da si preženete žejo, se morate varovati tistih fino oblečenih privlačnih žensk, ki se vam bodo približale, potem ko ste posušili prve tri ali štiri kozarčke. Prav lahko bi namreč bile takozvane "knockout drop girls", ki iščejo primernih žrtev.

Tako svarita dva izkušena detektiva John J. McMahon in Charles Lindstrom od centralne policije, kjer imajo opravka z več kot 90 odstotki takih slučajev, kjer so bili moški oropani s pomočjo omamljivih kapljic. Iz svoje dolgoletne izkušnje ta dva detektiva pripovedujeta, kako take ženske z omamljivimi kapljicami postopajo.

Kako postopajo

Dekle s kapljicami gre redkokada na svoje "delo" sama in nikoli ne pripelje svoje žrtve v svoje lastno stanovanje. Neko pri sebi ima majčkeno stekleničko klorovega hidrata, ki mu navadno pravimo "knockout drops" ali omamljive kapljice. Morda jo nosi v laseh ali pa v posebnem predelu svoje ročne torbice ali pa vito kje v obleki. Na en ali drug način si jih je znala preskrbeti od kakega neznanečnega lekarnarja.

S svojo sodelavko za baro v kaki gostilni, restavraciji ali nočnem zabavišču zapazi primerno žrtev, katera očito kam vse znake, da ima dosti denarja. Velik dijamantni prstan na roki je že eno takih zanesljivih znamenj.

Omožene moške hočejo

Obe se približata svojemu plenu z vso očarujočo ljubeznivostjo, ki sta jo zmogni pokazati. Kmalu se vsi trije pogovarjajo in pijejo skupaj. Med tem pogovorom "dekle s kapljicami" izve, da je nameravana žrtev poročen mož in prebiva precej daleč od Chicage.

Ženišče prav dobro ve, da je oženjen moški ne bo hotel klicati pred sodišče, če jo zalotijo, ker bi ga to spravilo v preveliko zadrego. Če se pa vseeno odloči za sodišče, je pa takrat ko pride tisti slučaj na vrsto, že na stotine milj stran. V takih slučajih se tožitelj odloči, da bo raje utrpel izgubo, kakor pa se podal v nove stroške s tem, da bi hodil nazaj za pričeto.

Ko je tujec že zadosti omamljen od pijače, se mu ena izmed žensk ponudi, da bo šla z njim v njegovo sobo, da bosta tam spila še zadnji kozarček za lahko noč. Tam na skrivaj prireja v njegov kozarec nekaj kapljic iz svoje majčkene stekleničke, medtem ko je znala njegovo pozornost spretno obrniti na kaj drugega.

Smrtno nevarno

Čez 10 ali 15 minut začne strup učinkovati, bedak ali "sucker", kakor navadno take ženske imenujejo svoje žrtve, pa leži na postelji in čisto nič ne ve, kaj se godi krog njega. Ta strup lahko umori človeka, če bi ga zaužil malo preveč. Deklina ima časa, kolikor ga hoče, da preišče možakarjevo obleko in celo sobo ter jo popiha z denarjem, zlatino ali kar že najde. Badak se prebudi čez nekaj ur z velikanskim mačkom v glavi in praznimi žepi.

Omenjena detektiva sta rekla, da v takih slučajih skoraj nikoli ne pride do obsodbe, ker se tožitelj ne prikaže. Vsled tega se ni treba tem umetnicam z omamljivimi kapljicami prav veliko bati, kadar se spravijo na kakega tujega biznesmana ali potujočega prodajalca. Več kot \$100.000 na leto je izgubljenih na ta način.

Ena obsodba v 28 mesecih

V zadnjih letih je prišlo samo do ene obsodbe, to je 7. aprila 1942, ko je sodnik Robert J. Dunne obsodil Gladys Wilson, 31, na eno leto v Dwigth poboljševalnico.

V januarju tistega leta je neki milwaški trgovec telefoniiral policiji, da je bil oropan v neki hotelski sobi v Loop okrožju, potem ko so mu skrivoma dali omamljive kapljice. Ta poročeni mož je detektivu Williamu Sullivanu natančno popisal, s kakšno žensko je imel opravka, in temu se je res posrečilo, da je že čez eno uro po čistem prijeli Miss Wilson v nekem bližnjem hotelu. Pri sebi je imela steklenico škotskega žganja, iz katere je natočila kozarček tistemu biznesmanu. Žganje so preiskali. Na dan je prišlo, da to ni bilo čisto žganje, temveč je bil notri nameršan klorov hidrat. Policijske matrone so temeljito preiskale dekletovo obleko, pa niso mogle najti pogrešanega dijamantnega prstana, ki je bil vreden \$1.000. Detektiv Sullivan je kasneje obiskal deklino v celici, da bi se kaj več izvedel od nje. Kar na lepem mu je izročila tisti prstan, da bi ga pričobila in da bi ji pomagal.

Kapljice so jo usmrtili

Najbolj "slavna" izmed čičaskih deklin z omamljivimi kapljicami je bila neka Bobby Allen, ki je letos aprila meseca umrla v hotelu v St. Louis vsled zastrupljenja s klorovim hidratom. Krasno rdečelasno dekle je bilo staro komaj 22 let; navadno so ženske, ki se pečajo s takim poslom, nekoliko starejše. Obsojena ni bila nikdar.

AMERIKANSKI SLOVENEK

Prvi in najstarejši slovenski
list v Ameriki.
Ustanovljen leta 1891

The first and the oldest Slovene
Newspaper in America.
Established 1891

Izhaja vsak torek in petek

Issued every Tuesday and Friday

Izdaja in tiskar:
EDINOST PUBLISHING CO.
Naslov uredništva in uprave:
1849 W. Cermak Rd., Chicago
Telefon: CANAL 5544

Published by:
EDINOST PUBLISHING CO.
Address of publication office:
1849 W. Cermak Rd., Chicago
Phone: CANAL 5544

Naročnina	Subscriptions
Za celo leto \$4.00	For one year \$4.00
Za pol leta 2.00	For half a year 2.00
Za četrt leta 1.25	For three months 1.25
Za Chicago, Kanado in Evropo:	Chicago, Canada and Europe:
Za celo leto \$4.50	For one year \$4.50
Za pol leta 2.25	For half a year 2.25
Za četrt leta 1.50	For three months 1.50

Dopisniki so prošeni, da dopise pošljejo vedno malo prej, kakor zadnje ure predno je list zaključen. Za torkovo številko morajo biti dopisi v uredništvu najkasneje do petka jutraj prejšnji teden. Za petkovo številko pa najkasneje do srede jutra. — Na dopise brez podpisa se ne odziva. — Rokopisov uredništvo ne vrača.

POZOR! Številke poleg vašega imena na naslovni strani kažejo, do kdaj je plačana vaša naročnina. Prva pomeni mesec, druga dan, tretja leto. Obnavljajte naročnino točno.

Entered as second class matter, June 10, 1943, at the post office at Chicago, Illinois, under the Act of March 3, 1879.

RUSIJA PO VOJNI

Kakšna je bila Rusija včeraj in kakšna je danes, vemo. Kakšna bo Rusija jutri, tega ne vemo. Mogoča prerokovanja in ugibanja se ne uresničujejo vedno. Mnogokrat je bodočnost vsa drugačna, kakor si jo pa slikamo.

V Napoleonovem času se je Rusija zelo podobno obnašala kakor zdaj v Hitlerjevem času. Tudi takrat je svet sodil o Rusiji, jo obsojal, pa je bila le Rusija tista, ki je uničila Napoleona. V Hitlerjevem času je bilo prav isto. Rusijo so prezirali, njenih nasvetov niso upoštevali. Ko je šla Avstrija in Čehoslovaška v Hitlerjevo žrelo, niso zapadne velesile ničesar storile. Še pristale so na žalošno in umazano kupčijo v Monakovem. Ko je Hitler napadel še Poljsko, tedaj je Stalin tudi ukazal korakati, drugače bi bil Hitler že tedaj prišel prav pred glavna ruska vrata. Na splošno rusko korakanje ni izgledalo kako demokratično dejanje, baš narobe, pa je bilo za Rusijo le potrebno, drugače bi bilo zanj pozneje še slabše. Rusko domnevanje se je uresničilo. Sklenili so pogodbo z najbolj neiskrenim političnim predstavnikom njihove sosedne. Hitler je le hotel imeti varen hrbet, dokler so bili na zapadu Angličani in Francozi. Ko je pa leta 1940 zmagal na zapadu, se je takoj začel pripravljati za udar na Rusijo. Spomladi leta 1941 je udaril. Hudo in krvavo je šlo, ampak Rusije Hitler ni poteptal. Obrnilo se je, kakor se je obrnilo pri Napoleonu in po treh letih stojijo Rusi na nemški zemlji. Rusi so zmagali. Da ni Rusov, bi Hitler danes najbrže diktiral v Londonu in morda tudi v Washingtonu. To je resnica, ki je Rusiji ne smemo odrekati. Z odrekanjem tega bi ji delali krivico.

Kakšna je Rusija bila včeraj, kakšna je danes in kakšna bo jutri, to so pa zopet druga vprašanja. Politično je večkrat hodila po čudnih potih. Ali pa je hodila samo Rusija po takih potih? Nikakor ne. Pred njo so hodili še po veliko bolj čudnih potih drugi narodi. Pa vzemite kateri koli narod že. Vsak narod je imel svoje "ups" and "downs". In to se bo dogajalo pri vseh narodih tudi v bodoče. Sijalo jim bo sonce, pa bodo imeli tudi svoje viharje, v katerih bo treskalo in grmelno.

Do leta 1942 Rusije niso zapadne velesile upoštevale, kakor jo upošteva danes. Celo mislile so, da jo bo Hitler silno obklal, le tolažile so se, da bo tudi sam oslabil. Da bo Rusija pokazala tako moč, kakor jo je, niso pričakovale. Danes pa vedo, da je Rusija najjačja kopna sila na svetu. Vedo, če tudi ne naglašajo tega, da je Rusija tista, ki je rešila zapadne narode pred Hitlerjevo nevarnostjo. Zato o Rusiji govore previdno. Močna in velika je, pa ima svet pred njo respekt. Pri državnikih vlada še vedno staro geslo "Moč je pravica", dasi bi moralo biti ravno obratno: Pravica bi morala biti moč.

Od leta 1917 pa do danes je šla Rusija skozi silni ogenj preizkušenj. Šla pa je skozi silno hitro. Zapadne narode so v zloni slični procesi stoletja. Neki angleški profesor je v Londonu pred nedolгим predaval in je o ruski revoluciji dejal tole:

"Rusija je delala od leta 1917 naprej silno velike korake v svojem političnem razvoju. Mi zapadnjaki se z njenimi procesi ne strinjamo. Primerjati pa moremo edino takole: Rusijo so zdravili silno hitri zdravniki. Niso se ozirali na nobeno moralo. A dosegli so v dobrih 25 letih prave čudeže v politiki, v gospodarstvu in v oboroževanju. Če bi hoteli izvesti tak proces po postavnih, ne nasilnih potih, in bi se ozirali na demokratična načela, bi morda tega ne dosegli niti v petsto letih."

Primerja je dobra. Delali so silno hitro, pa tudi brez vsakega usmiljenja. Zraven so rezali glave in na ruskem narodu so delali kakor na travniku: kosa mora porezati vse staro in treba je ustvariti vse na novo po novem načinu. Ta način ni bil krščanski in niti malo ne demokratičen. Toda kakoršen je že bil, Ruse je zedinil kakor še nobena slična doba prej ne. Treba pa je bilo krvavega diktatorja. Brez tega bi pri mehkah Slovanih težko šlo. Danes pa stoji

pred svetom nova velika zedinjena Rusija, katero ves svet občuduje.

Kakšna bo ta Rusija jutri?

Le upanje moremo izraziti, da bo Rusija znala najti svojo pravo pot. Velika in močna je dovolj, da bo svoje pravice uveljavila, ki ji gredo. Vprašanje je le, kako jo bodo drugi, ki so bili do nje v preteklosti zelo ljubosumni, gledali pri njenem kolosalnem razvoju v bodočnosti. To gledanje ima lahko svoje muhe.

Mi Slovani ne smemo gledati na Rusijo s preveč črni mi očmi. Počakajmo rajši, da ta svetovni krvavi vihar poleže in utihne in nato bomo šele videli, v katero smer bo krenila Rusija, Mati Slovanov. Jutrišnji dan bo morda svetlejši in lepši in Mati Slovanov bo morebiti stopila pred nas vse z vzklikom: Otroci moji, k meni in za menoj!

Slovani, ali se vam ne zdi, da se za slovanskimi griči dela dan?

DAN, KI GA NE BOM NIKOLI POZABIL

Rim, Italija.

Cenzura nam ne dovoljuje, niti modro ni, da bi se pripovedovalo javno o gotovih delih dežele, ki jo zasedamo. Pozneje bo vse dovoljeno, ko ne bo moglo našim načrtom nič škodovati več. Naj omenim nekaj o zasedbi Rima, ki so ga tako izborni izvedle čete ameriške pete armade.

Bil je dan, ki ga ne bom nikoli pozabil. Bilo je, zakar smo se dolgo borili in vsakdo izmed nas je imel to v svojih skrbnih mislih. Rim je bil za nas velikega pomena, posebno še predno smo ga izrgali sovražniku iz rok. Zanimalo je nas, kako Rim izgleda, ker smo toliko slišali o njem že prej. Tudi doma smo brali o njem v raznih zgodovinskih knjigah, kako važno zgodovinsko mesto je Rim. Vsi bi bili radi dosegli čimprej. Toda do Rima nismo mogli prejeti, dokler nismo iz njega izgnali nemške "Jerries", tako namreč mi imenujemo Nemce. Od kod in kdo je začel prvi imenovati nemškega vojaka za "Jerry" (izgovori Džeri), mi ni znano, toda tako jih kličejo vsi. Veliko veselje je zavladovalo med vsemi, ko smo zaznali za novico, da je Rim padel. Prva sovražna prestolnica je torej padla. V moralnem oziru je bil to velik pomen.

Ko smo prišli v Rim, so ljudje stali na ulicah, mahajoč nam v pozdrav, ko smo šli mimo njih. Metali in sipali so na nas cvetje. Ko se je naš truk ustavil, so ga obstopili starejši možje in žene. Stegavali so se na trk in nam stiskali roke v pozdrav med klici: "Bene venuto", kar pomeni Welcome! ali po slovensko Dobrodošli!

Obhajali so me mešani občutki, ki so bili več let vladane po osištih silah, a so jih demokratične sile končno osvobodile. Tudi sami so morali imeti najbrže slične občutke. Mali otroci v vsakovrstnih oblekah, kakor so pač mali Italijanci, pa so kričali: "Americano!" in stegovali roke, menda za cukrček. Po ulicah so se pojavili napisli "Dobrodošli osvoboditelji!" Zraven napisov so razvijali ameriške, angleške, francoske in stare italijanske zastave.

Ker sem bil z mojim očetom dolgo časa v stavbinskem poslu, me je jako zanimalo, kakšnega tipa stavbe in hiše ima Rim. Toda reči moram, da je Rim lepo mesto, ne samo radi starih zgodovinskih poslopj in spomenikov, itd., ki so tu že stoletja, ampak ima tudi mnogo novih modernih hiš, zlasti novejših apartment hiš, ki se dajo primerjati stanovanjskim hišam ameriških velemest. Nekatere stavbe so naravnost prava lepota. Vidi se, da so Italijani dobri stavbeniki, zlasti zidarji, pa tudi v drugih pano-

gah stavbinstva se odlikujejo. Meni se Rim dopade najbolj izmed vseh krajev, kar sem jih še videl v Severni Afriki, Siciliji ali tu v južni Italiji. Mesto se nahaja na sedmih gričih in ima mnogo parkov. Tudi so prebivalci Rima, kakor se zdi, ljudje bolj odličnega razreda nego ljudstva bolj doli na jugu, kjer je vse bolj zanemarjeno. Tu pa so vsi bolj lično opravljeni in je tudi dosti modnih trgovin z oblekami. Seveda pod nemškim vladanjem in odmerjevanjem so se vse zaloge hudo izpraznile, a vendar je še. Amerikanci smo pokupili več zanimivih stvari za spomin, ki jih bomo poslali o priložnosti domov.

Najvažnejši dan je bil za me, ko smo obiskali Vatikan pred nekaj dnevi. Velika katedrala sv. Petra je nekaj, kar nikjer drugje na svetu ni. Nikdar še nisem videl toliko umetniške lepote kakor tu. Če pomislimo, da so te stavbe že toliko sto let stare, pa je vse tako fino ohranjeno, se človek ne more načuditi. Krasne slike, mozaiki in drugo je nekaj, kar se ne da opisati z besedami. Le z očmi vidiš lepoto, katere ne najdeš nikjer drugje. Slikanje Michelangela je nekaj, ki ti prevzame vso dušo in občutke za lepoto. In dalje, kaže umetnosti viditi v kiparstvu. Kip sv. Petra je narejen iz marmorja in povsem vam, da je umetnost svoje vrste. Italija posebno slovi radi marmorja.

Ko smo obiskali baziliko sv. Petra v Vatikanu, smo bili sprejeti tudi od sv. Očeta papeža Pija XII. Tega dogodka tudi ne bom nikoli pozabil. Skupina nas je bila povedena notri in ko smo čakali na sv. Očeta, se je prikazal naš general Clark, ki je imel ravno privatno konferenco s papežem. Ustavil se je pri nas in nas nagovoril, da ga zelo veseli, da smo tu in nas je zato tudi zahvalil, da smo prišli pogledat sv. Očeta. Videli smo švicarsko stražo v slikoviti uniformi. Našemu generalu Clarku v pozdrav so Švicarji nastopili, kar je običaj, kadar obišče Vatikan kak višji poveljnik ali državnik. Čakali smo v dvorani in kmalu nato je prišel sv. Oče. Nagovoril nas je v angleščini in izrazil, kako zelo ga veseli, da nas vidi in nas more osebno pozdraviti. Nato je govoril še v francoščini, ker je bil zraven tudi skupina Francozov. Čakale pa so nanj še številne druge skupine. Med nami so bili katoličani, protestanti in udje drugih ver. Videli smo pa tudi skupine arabskih vojakov, južnih Afrikanecv, Mohamedancev in Judov. Neglede na vere in narodnost je sv. Oče vse prijazno sprejel.

Na ulicah Rima vidiš duhovnike, redovnike in redovnice vseh mogočih redov. Bil je ravno teden, ko so imeli v baziliki sv. Petra slikovito procesijo sv. Rešnjega Telesa. Povedali so

mi, da je ta letna procesija vsako leto stari običaj. Nekaj izrednega in posebnega je to.

Hoteli v Rimu so lepi. Eden najlepših hotelov je Excelsior hotel. Potem je Grand hotel. Tu je naša skupina prenočila eno noč. Ne mislite pa, da jaz nimam drugega dela, kakor le Rim ogledavati. Slučaj je ravno nanesel, da je naš oddelek za nekaj dni v počivalni kemp ali na oddihu. Bili smo v bojnih več tednov na jugu, zdaj so nam dali par dni počitka in smo porabili te dni za ogled mesta. Kmalu pa bomo zopet na fronti, in kar prav je tako; čimprej bomo opravili z Nemci, preje bomo v Berlinu, ki je cilj vseh naših armad.

Omenim naj še, da je v Rimu videti silno veliko koles ali biciklov. Vse brca na teh kolesih. Kakor vidiš na Fifth Avenue v New Yorku ali na Michigan Avenue v Chicagu nepretrgano vrsto avtomobilov, tako vidiš tu ob gotovih urah vse polno biciklistov, ki s svojimi kračami pumpajo na biciklih in hite naprej.

Reka Tibera ni posebno široka. Teče skozi mesto, ob reki so pa lepi parki, ob katerih so v gotovih delih mesta lepe stanovanske hiše. Katakomb še nisem videl. Upam, da dobim priložnost tudi za to. Drugi so mi pravili, da je zelo zanimivo. Rim je zanimiv. Šele ko ga vidiš na lastne oči, spoznaš njegovo zgodovino bolj jasno, katero čitaš v knjigah. V Ameriki se čudimo kakemu mestu, ko je ko maj kakih 200 let staro. Tu pa je mesto, ki datira še iz dobe pred Kristusovim rojstvom. Godile so se tu reči, kakor nikjer drugje na svetu.

Tudi vojakov vseh narodnosti je tu. Tu vidiš nas Amerikance in izgleda, da nas imajo vsi nekam najrajši. Mi imamo pač tudi groš in marsikaj kupimo. Potem vidiš Francoze, Arabce v vseh vrstah turških mohamedanskih uniformah. In zanimivi so črni Afrikanci iz juga. Črni so, da se kar svetlikajo. Služijo v angleški vojski v svojih oddelkih in imajo svoje poveljnike. Angleščine ne znajo nič, kakor le to, da kadar nas kje srečajo, nam salutirajo že oddaleč in zakličejo "Haj, Džou!" Kake druge angleške besede ne znajo. Smejal sem se, ko sem gledal ne dolgo tega nekoga našega kapitana, ki je srečal skupino Afrikanov na potu. Pozdravili so ga s "Hi, Joe!" Kapitan jih je povpraševal, h kateremu oddelku spadajo, a oni so mu odgovorili s pozdravom: "Hi, Joe! Hi, Joe!" To so črnci iz južne Afrike; so hrabri in dobri vojaki.

Naj zadostuje. Če prilika nanesi, se še oglašim s kakim pisdom iz drugih krajev. Tu, vem, da ne bomo dolgo.

Pozdrav vsem, ki bodo brali te moje vrstice.

Lt. M. Q.

ZAVEZNIŠKI VETERANI SVETOVNE VOJNE PRIREDJAJO PIKNIK

Chicago, Ill.

Naš vrli jugoslovanski rodoljub Nikolaj Popovich, generalni načelnik od "Allied World War Veterans Council" nam javlja, da bo njihova organizacija "AWWVC" priredila v soboto 19. avgusta zvečer sijajen piknik v prostorih "Yugoslav Grove", na 5540 So. Narragansett Street, kamor pridete če vzamete Archer Avenue karo do konca dokler vozi, potem pa prestopite na Bus, ki vas pripelje direktno na križišče 55th Street, Archer Avenue in Narragansett Street.

Mr. Popovich javlja, da bo za vse obilo zabave, piše, da bo našel vsak: Mehko lunino svetlobo, poigravajoče se hladne sapice, ki bodo pihale okrog drevja, pod nogami se bo čutilo hladno zeleno travico, čula se bo mehka in živahna melodija godbe, da bo vsak plesal kakor bi ga vetrovi nosili, ali pa

samo poslušal lepo umetno godbo. Pod košatimi drevesi pa bo cvrčal janjec, ki ga bodo pražili za prigrizek, ob katerem se bo pilo pivo, ali pruge pijače s posebno naslodo...

Vse to in še več pove Mr. Popovich v svojem vabilu in vabi vse to soboto na razvedrilo na omenjeni naslov. Vstopnina je popolnoma prosta. Vrata bodo odprta že ob 6. uri zvečer.

PO ARGENTINI SEM IN TJA

Piše Rev. James Hladnik

Buenos Aires, Argentina.

(Dalje)

Pokrajina res ni bila nič kratkočasna. Zato pa se mi je ponudil sopotnik, da me zabava. Bil je dober poznavalec dežele in mi je tako marsikaj povedal o Gatamarki, ki nas je prijazno sprejela v prvem kraju, ki se imenuje Mercedes, kjer nas je že čakala pogrje-namiza.

Pol ure za nami, ko smo mi že sedeli v voz, je šele priropotal za nami voz z ostalimi sopotniki.

Od tam naprej se je začela tista značilna pokrajina, katero ima samo Catamarca. Na levo in desno nas je obdal gozd. In kak gozd! Otroška fantazija, ki posluša pravljice o zakletem in okamenem gozdu, najde tamkaj uresničen svojo domišljijo. Vse naokrog, 50 km na dolgo ob cesti, po brditem svetu, ki se bolj ali manj naglo spušča nizdol, so mrtvo zeleni kaktusi, tisti svečasti, ki tožno hrepene kvišku v enem ali pa tudi v dvesterih vrhovih, ki se rogovilasti vejlajo v okrogle, tope šture; med njimi pa vidiš druge, katere je oni dan prevrgel vihar. Po deset in tudi več metrov visoke so te turobne prikazni, ki se zdijo človeku kot nagrobni spomeniki — debela brez vej, brez listja, brez cvetja, brez sadja...

Le tu pa tam je v kakem zatisti šinila mimo nas skrita bašta obdana od onega drugega kaktusa, ki daje plačilo za svojo nego z okusnim sadežem indijske fige.

V "DOLINI"

Catamarca se imenuje tudi "El Valle." Med dve vrsti pora je stisnjena kakih 20 km široka dolina, v kateri se je naselilo mesto Catamarca, ki je središče istoimenske province.

Hribovite pokrajine, po kateri smo brželi nizdol, je bilo konec. Obzorje se je razmaknilo na levo in desno in zadelo na robu na visoke gore. Zemljata in gruščava cesta, ki je došla svobodno padala v suhe rečne struge in zopet pleteničila enkrat po stari, drugič po novi "cesti" je stekla na gladek asfalt in se gnala dalje med ravnino, ki je kazala vidne sledove človeškega dela in bližino mesta. Tamkaj se mestoma že dobi nekaj vode za namakanje, katero je dalo po goje za sadni vrt, za vinograd ali za bombaž, katerega so menda na argentinskih tleh najprej zasejali v Catamarki, kjer je bombaževa produkcija stara že 300 let. Saj sega že v prve začetke naseljevanja belcev v tej deželi.

Nekoč je morala biti Catamarca bolj gosto naseljena, kajti ponovno smo zbrzeli mimo razvalin kake stavbe, kjer ni bilo videti nobenega sledu življenja... To pač niso sledovi bomb! Drugod je pa ob ruševinah vendarle bilo videti znamenja človeškega dela... Morda so si postavili kak ranč v senci zidanih sten!... Posebno mnogo ni ljudem one dežele za take "malenkosti." Streha taka ali onaka, to ni važno; saj je tam skoraj 365 dni na leto zanesljiva streha sinjega nebnega svoda, pod

(Nadaljevanje na 4. strani)

DOGODKI

med Slovenci po Ameriki

Na dopustu

Chicago, Ill. — Po daljšem času je prišel na dopust Sgt. Charles Grill, sin Mr. in Mrs. Mathew Grill iz 2113 W. 23 St.

Poroka

Chicago, Ill. — V soboto 19. avgusta zjutraj se bosta v cerkvi sv. Štefana pri slovesni poročni sv. maši ob 9. uri poročila Pvt. Adolph Foy in Miss Mary Ferenczak. Ženin je sin Mr. in Mrs. Stephen Foy iz 2253 So. Oakley Ave., nevesta pa je hčerka pokojnega Franka in Mrs. Mary Ferenczak iz 1688 W. 21 Pl. Pri sv. maši bosta peli Korenčanki sestre. Zvečer ob sedmi uri se bo začela ženitovanjska gostija v šolski dvorani sv. Štefana. — Novoročence-ma želimo obilo sreče in božjega blagoslova.

Gregorčičev dan

Cleveland, O. — Letos 15. oktobra bo minilo sto let, odkar je bil rojen najbolj priljubljeni slovenski pesnik Simon Gregorčič. Da proslavimo ta spomin, so clevelandski Slovenci v nedeljo popoldne 13. avgusta priredili v Jugoslovanskem kulturnem vrtu Gregorčičev dan. Mr. Anton Grdina je pozdravil zbrani narod, Mešani zbor Zvona je zapel primerne pesmi, pesnik Ivan Zorman pa je položil lavorov venec k spomeniku Simona Gregorčiča, v kratkih besedah orisal njegovo življenje in deklamiral preroko Gregorčičevo pesnitev. V pepelnici noči. Nastopili so še drugi pevci, harmonikarji, itd. Za Srbe je govoril Rev. Daniel Kožanić, Mar. Vukčević pa je zapela nekaj srbskih pesmi.

Lt. Martinjak se oglašil

La Salle, Ill. — Lt. Frank Martinjak, ki je bil po napadu nad Nemčijo dne 19. maja proglašen za pogrešanega, je pisal staršem, da se nahaja v nemškem ujetništvu. To vest je sporočil na dopisnici, ki jo je odposlal dne 23. maja, starši pa so jo prejeli dne 8. avgusta.

Padel v Franciji

Portland Mills, Pa. — Rose Sterbenk je prejela vest od vojne departmeta, da je na dan invazije (dne 6. junija) v bojih v Normandiji padel njen sin korporal Joseph Sterbenk, star 32 let. Služil je pri prevoznem oddelku, ki izkruje čete na obrežje.

Poroka

Cleveland, O. — V torek 15. avgusta sta se v cerkvi Marije Vnebovzeta na Holmes Ave. poročila Pvt. Adolph J. Somrack in Jane Winter. Ženin je sin Mr. in Mrs. Anton Somrack iz 1225 E. 169 St., nevesta pa hči Mr. in Mrs. Andrew Sturm iz 1225 E. 169 St. Iz Lemonta sta prišla za to priliko p. Ciril in p. Bernard, oba dobra prijatelja ženinova.

Nov grob

La Salle, Ill. — Dne 7. t. m. so iz reke Illinois potegnili truplo rojaka Josepha Goriska, ki si je očitno sam vzel življenje. Bil je star 62 let. Tukaj je bival okrog 35 let in je bil uposlen v tovarni Illinois Zinc Co. Zapušča ženo, dve poročeni hčeri, enega sina, ki je pri vojaki v Californiji, in tri vnuke.

Padel na Francoskem

Detroit, Mich. — Mrs. Zimmerman je dobila telegram od vojne departmeta, da je na francoski fronti padel Frank Plut, ki je pred odhodom v armodo stanoval pri njih. Star je bil 35 let in doma nekeje od Črnomlja.

POGLED V POLITIČNE VRTINCE

Politika se v svetu spreminja kakor vreme. Danes sončno, jutri oblačno — taka je politika. Zato ne gre, da bi se kdo danes vezal na kako današnje stališče, ki je trenutno v ospredju. Jutri je že lahko čisto drugače in kdor se naveže preveč na eno stališče, je kmalu razočaran. Politika je odvisna od dogodkov. Dogodki so pa danes takšni, jutri drugi. Zato se tudi tako hitro spreminja politika, ker se mora radi dogodkov. Stalnega v politiki ni nič.

V Bretton Woods so zborovali pred kratkim priznani sodobni svetovni ekonomski. Slo je, da bi po tej vojni ustanovili svetovno mednarodno banko, potem katere bodo države in narodi poslovali trgovsko med seboj. Mednarodni zavod bo imel 9 milijonov in 100 milijonov dolarjev kapitala. Ogromna glavica. Amerika in Anglija bosta imeli glavni delež v glavnici nad 51%. Ostalo bodo imeli drugi narodi in države. Zavod je brez dvoma potreben, ker bo omogočil točen promet, kakor ga n. pr. omogočuje naš ameriški bančni sistem, ki je zelo praktičen. Po vojni bodo vsi narodi kupovali od Amerike vse mogoče izdelke. Kako bi bilo s plačili, če bi ne bilo praktičnega bančnega sistema, je jasno. Temu oziru bo zelo pomagano.

Ostati pa bo moral svet vsaj v mednarodnem poslovanju pri zlati valuti. Kako bodo poslovale države v svojih mejah, bo zadeva vsake države in naroda, toda v mednarodnih ozirih bomo pri zlati valuti. Kako bo to ugajalo in odgovarjalo nekaterim državam in narodom, je seveda kočljiva zadeva, toda le za nje same. Kitajska je velika dežela, a brez zlate valute. Mnogo drugih dežel prav tako. Če bo to poslovanje ostalo le za poslovanje med Ameriko, Anglijo in drugim svetom, bo morda šlo. Če naj bi pa mednarodna banka služila kot nekak clearing house za vse države in narode, pa ne bo šlo dolgo, ker gospodarstva mnogih dežel obratujejo čisto na drugih načelih, ki se bodo razlikovala od načel zlate valute.

Mir v svetu med narodi bo mogoč le, če bo svetovno gospodarstvo tako urejeno, da bo nudilo gospodarske prilike vsem deželam in narodom vsaj približno enako. To je, da bo narodom mogoče v novem svetovnem gospodarskem redu živeti in vsaj prilično prosperirati. Če tega ne bo, bo svet svet nove zapletljive. Prav podobne, kako nastanejo med sosedi, ko ima eden vse prilike za napredovanje, drugi pa nobene. Eden prosperira, drugi propada. Od gospodarskega reda je odvisno socialno življenje vsake dežele. To je neko merilo, po katerem se lahko sodijo razmere v raznih deželah.

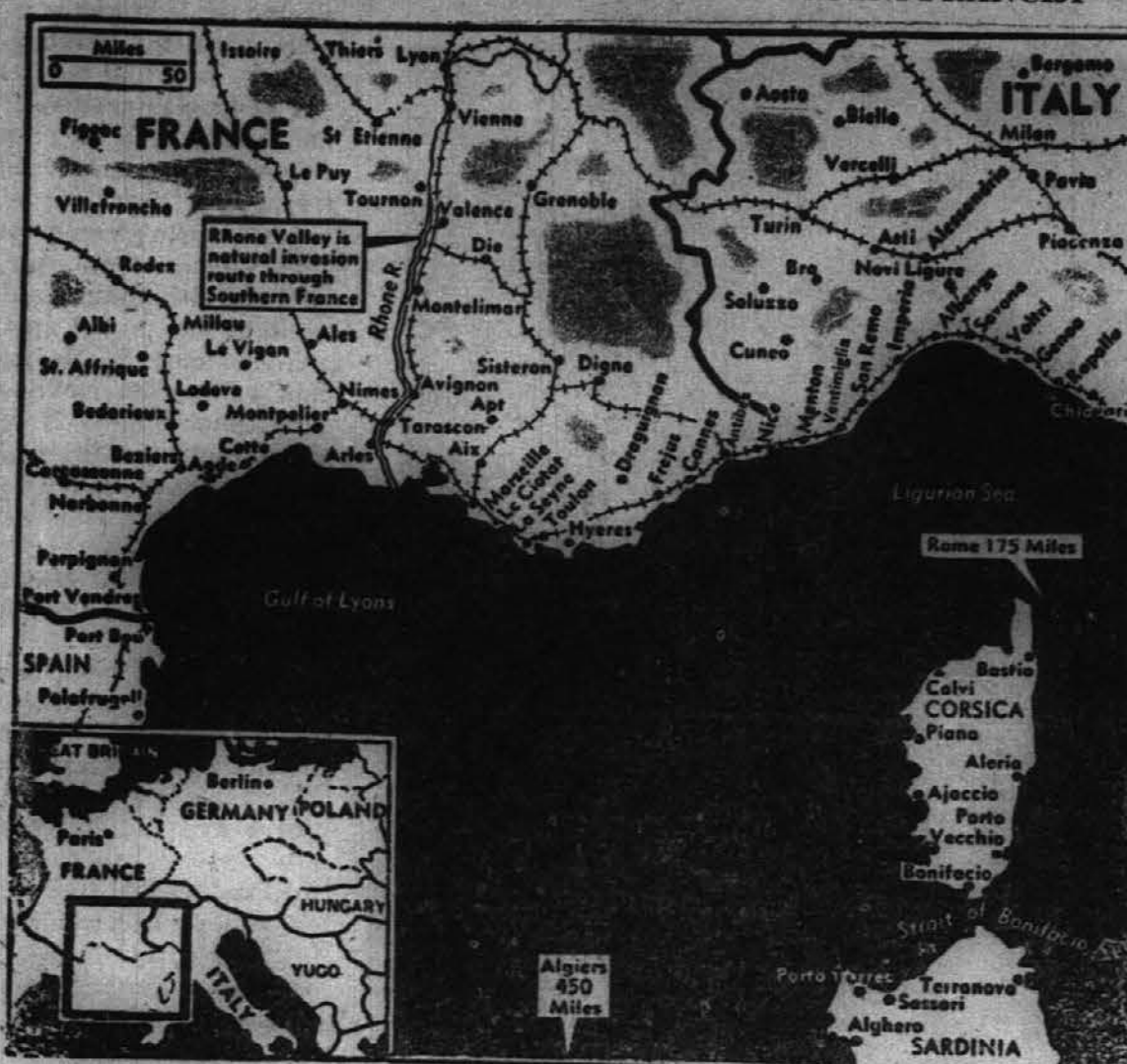
Stari red, kakoršnega imamo še vedno n. pr. v dobri meri v Ameriki in v Angliji, je sicer dober, toda le za nekatere. Pravičnost ob tem redu največkrat sedi v zadnji klopi. Po tej vojni sicer pričakujejo velike reformacije v našem gospodarskem in socialnem življenju. Bodo pač morale priti, ali pa bodo socialne težave. Če bodo te reformacije take, da bodo dale vsem ljudem prilično zadovoljive prilike za življenje, bo vse dobro. Zadovoljen in sit človek se navadno ne upira, nezadovoljen in lačen človek pa ne bo dolgo pri miru.

Prav iz gospodarskega kotla pa vstajajo nove politične aspiracije. Te mnogokrat v lastnem domačem krogu ne morejo najti onega, kar naj bi zadostilo njihovim gospodarskim željam. Zato začno gledati čez plot in njihova politična poželjenja začno siliti čez plot in tu zadenejo v politična poželjenja sosedov. Tu nastanejo trenja. Takih trenj bo tudi po vojni. Nesmiselno je pričakovati, da se bo svet kar čez noč obrnil k neki liniji, ob kateri naj bi hodil vsak narod obzirno, da bi ne zadeli ne ranih nobenega sosednega naroda. Svet bo imel v svoji sredi še dolgo razne imetnike in veliko veliko nemanic. In tu bodo večni viri socialnih težav na svetu. Te težave bodo skušali reševati z različnimi miselnostmi, v katerih okvirjih bodo uveljavljali nove socialne in gospodarske programe.

Staremu, vendar nekoliko reformiranemu gospodarskemu in socialnemu redu bosta stali na čelu v povojnem svetu Amerika in Anglija. Se li bo temu redu pridružil tudi vzvod, ki ga bo dominirala Sovjetska Rusija? To je skoro neverjetno. Nekateri pa upajo. Ponovimo pa, da je malo verjetno. Prvič, že komunistični red sam se bistveno totalno razlikuje od zapadnega gospodarskega reda. Ta razlika sama v načinu še ni tako nevarna in bi se našlo ravnoesje vmes. Ampak druge zadeve so, katerih ne bo mogoče prezreti. Glavna zadeva je, kateri red bo v povojni bodočnosti nudil povprečnemu človeku boljši gospodarski in socialni obstanek? Če ga bo nudil zapadni red in se bo v njem povprečen človek počutil bolje, bo komunistični red slabel. Vsak gre tja, kjer je boljše, kjer ima boljši obstanek. Kaj pa, če bo komunistična skupnost mogla v bodočnosti dati povprečnim ljudem zadovoljiv in boljši obstanek, kakor jim ga bo mogel nuditi zapadni red? Potem bo zapad kmalu v krizi in bo moral iskati nova pota, ali pa tavati za vzhodnim redom.

Svet se bo rešil vojnih težav, gospodarskih in socialnih se pa nikoli ne bo rešil. In če zadnjih ne bo znal pravilno umevati in reševati, ga bodo vodile v nove spore in vojne, še hujše od današnjih. Življenje narodov ni nikoli rešena naloga. Danes stojim z enim, jutri z drugim. S kom bomo stali jutri?

ZAVEZNIKI OTVORILI ČETRTO FRONTO V JUŽNI-FRANCIJI

Slika kaže južno obrežje Francije v Sredozemskem morju, kjer je izvedel med ponedeljkom in torekom ta teden general Sir Henry M. Wilson uspešno invazijo v južno Francijo. Zavezniki, večinoma ameriške čete, so se izkrcali ravno v sredini boka med Toulonom in mesto Cannes na dolžini do 40 milj in si ustanovili oporišče, iz katerega zdaj že naglo prodirajo v notranjost. Namen zavezniške ofenzive je prodreti proti severu do Vichya in priti v stik s severnimi silami, ki prihajajo doli iz Normandije in Bretagne.

TO IN ONO IZ ŽIVLJENJA IN SVETA

KITAJCI SO SE ZGANILI

Četudi je Kitajska zelo oslabiljena vsled vojne z Japonci, vendar je ravnokar uvedla novo postavbo, ki zahteva prisilno izobrazbo za vse ljudi — otroke, pa tudi za odrasle, ki ne znajo pisati in brati. Ta novi zakon je končni sad kampanje proti nepismenosti. Ta kampanja se je začela že pred 50 leti. Nova postavba glede javnih šol predpisuje, da morajo vsi otroci od šestega do dvanajstega leta hoditi v brezplačno javno šolo, tisti odrasli, ki ne znajo brati in pisati, morajo pa tudi hoditi v šolo eno leto. Takega zakona glede izobrazbe odraslih niti v Ameriki nimamo.

NEZGODE MED VOJNIMI BOLNICARSKAMI

Med 40.000 članicami pri Army Nurse Corps jih je 69 izgubilo življenje pri svojem poklicnem delu, odkar se je začela vojna. Razen tega jih je bilo 24 ranjenih, 66 pa ujetih. Samo šest jih je doletela smrt vsled sovražnikovih krogel, vse druge pa so izgubile življenje, ko so se zgodile nesreče na prevoznih, ali se je polomilo letalo, ali pa vsled bolezni. Tako je razvidno iz armadnih zapisov.

UČITELJI ZA ETIOPIJO

Pod italijansko peto je bila izobrazba v Etiopiji velika revica. Če so zvedeli da kakoga bolj izobraženega Etiopca, so

ga sistematično spravili s poti, šest let pa ni bilo dovoljeno nobenemu etiopskemu otroku hoditi v šolo. To poletje si je Haile Selassie začel beliti glavo, kaj bo, če njegovi podaniki ne bodo imeli nobene prilike do kake izobrazbe. Njegova dežela potrebuje šolskih poslopij, knjig in učiteljev. Etiopski poslanik v Zed. državah Njegova Ekselencija Blatta Ephrem Tewelde Medhen meni, da bo lahko dobil učitelje. Rad bi poslal ameriške črnce v Etiopijo. Narodna zveza za napredek črnpoltnih ljudi se strinja s tem načrtom, ker je veliko ameriških črncev šlo tudi v Liberijo za učitelje.

MRZLE PIJAČE DRAGE

V avgustu smo imeli res nekaj posebno vročih dni, toda če smo se hoteli pohladi s pijačo, ali sladoledom, smo to lahko storili brez kakih nenavadnih stroškov. Na Kitajskem pa je drugače. Ko se je mesto Cunking kuhalo v vročini, so morali oblasti omejiti ceno za razna ohladilna sredstva. Punt ledu ne sme stati več kakor 60c v ameriškem denarju, za sladoled smejo zahtevati največ po tri ameriške dolarje za čašo, steklenica lemonade ne sme stati več kakor dva ameriška dolarja, čaša z ledom ohlajenega mleka pa ne več kakor \$2.50.

OTROCI MEŠANIH PLEMEN

UNRRA, upanje povojnega sveta, bo imela med drugimi

problemi tudi biološke. Prava ljubezen — ali kar že je — bo pomagala urediti in ublažiti sovraštva med posameznimi plemeni v Evropi. Verodostojna avtoriteta prve vrste poroča na UNRRA, da je bilo 55.000 otrok rojenih od norveških mater in nemških očetov, odkar so naziji vpadli na Norveško. Pol nemški otroci so rojeni tudi v neverjetno visokih številah na Poljskem, Čehoslovaškem, Danskem in po vseh deželah, ki so jih zasedli naziji.

V Franciji pa je stvar spet malo drugačna. Francozi, ki so bili poslani v Nemčijo za delo po tovarnah in v vojni industriji, so menda odgovorni, da je v Nemčiji kak milijon več rojstev pol francoskih pol nemških otrok.

IZNAJDLJIVI AMERIKANCI

Vojaki, ki prihajajo domov iz osrednjega Pacifika, pripovedujejo, da izgledajo razni tamkajšnji atoli kakor kraji na Holandskem, toliko raznih, vernic je tam. Naredili so jih ameriški vojaki iz vseh mogočih komadov, da jim ženejo prav tako narejene pralne stroje. Ekvatorski vetrovi vrtilo te vetrnice in vojakom ni treba drugega, kakor zmetati svoje perilo v tiste pralne stroje ter ga čez nekaj časa spet ven vzeti.

SKRIVNOST INDIJSKIH JOGOV

Angleški publicist Paul Brunton je živel mnogo let v Indiji in proučeval skrivnosti in nauke indijskih jogov ter naposled še sam postal jogi (indijski asket). Pred par leti je izdal knjigo "Skrivnosti Indije", polno zanimivih in neverjetnih dogodkov. Iz nje povzemamo poglavje o tehniki dihanja.

Spet se vračam k tehniki dihanja, ki je videti tolikanj pomemben sestavni del jogov, pa je v zvezi temu nikakor nočejo izdati. Bramanu je žal, da ne sme pokazati nobene vaje več, toda voljan mi je povedati kaj več o svojih naukih.

"Narava je za vsakega človeka odmerila 21.600 dihljav; porabi jih lahko od enega solnčnega vzhoda do drugega. S hitrim, zasoplim dihanjem to zalogo prehitro rabimo in si krajšamo življenje, medtem ko z lahnim, globokim in mirnim dihanjem s to zalogo varčujemo; torej si tudi daljšamo življenje. Vsak prihranjeni dihljav pomeni prebitek nakupične moči, ki lahko vsakomur podaljša življenje za nekaj let. Jogi ne dihaajo tako pogosto kakor drugi ljudje, to jim tudi ni potrebno — toda več vam ne morem povedati, ne da bi prelomil svojih zaobljub."

Ta zamolčljivost me draži. Ako imajo skrivnosti, ki jih skrbno čuvajo, resnično vrednost, potlej lahko razumemo, zakaj ti nenavadni ljudje zabrišejo za seboj sled in skrivajo zaklade svojega znanja, da bi bili varni pred radovedneži, neizobraženci in vsiljivci. Morda tudi mene prištevajo mednje, morda bom moral tudi jaz lepega dne oditi iz te dežele, ne da bi dobil plačilo za ves svoj trud.

Braman je pa spet povzel: "Ali mar naši učitelji ne vedo, kako zelo važno je dihanje? Oni vedo, da sta kri in dihanje v ozki zvezi, in poznajo skrivnost, kako se z dihanjem in razmišljanjem predrami duša. Skoraj se upam trditi, da je dihanje zunanji znak neke skrite, skrivnostne moči, ki daje v bistvu telesu življenje. Ako ta sila odide iz telesa, preneha dihanje in nastopi smrt. Z dihalnimi vajami in z obvladanjem dihanja lahko celo dobimo moč nad to nevidno silo. Naša oblast nad telesom gre tako daleč, da lahko vplivamo na utripanje srca. Ali mar menite, da so naši stari modrijani mislili samo na telo in na telesne moči, ko so ustvarjali naše nauke?"

Moja radovednost je zdajci narasla do skrajne meje, tako da je celo potisnila v stran moje nazore o starih modrijanih.

"Vi lahko vplivate na utrip svojega srca?" sem vzkliknil presenečeno.

"Do neke meje vplivam s svojjo voljo na samostojne organe, srce, želodec in ledvice," je odgovoril mirno, brez sleherne baharije.

"Kako to naredite?"

"To dosežemo s posebnimi vajami, pri katerih vzajemno deluje drža telesa, dihanje in zbranstvo volje. Te vaje spadajo pa že v višjo stopnjo jogov in so tako težke, da jih zna le malo ljudi. S temi vajami sem si pridobil oblast nad mišicami svojega srca in tako lahko obvladam tudi druge organe."

"To je neverjetno!"

"Vam se samo zdi. Položite roko na moje prsi, natanko na srce in jo tamkaj držite."

Braman je sedel nekoliko drugače, zavzel nenavadno držo in zaprl oči.

Čakam. Nekaj minut je nepremičen ko zid. Utrpi njegovega srca postajajo čedalje šibkejši. Grabi me strah, ker ču-

tim, da utriplje njegovo srce zelo lahko na šibko. Prične mi postajati tesno. Naman začutim, da so ritmični udarci dočela prenehali. Sedem strašnih sekund je pod mojo roko vse tiho. Skušam si dopovedati, da je to samo odmišljaja, toda moje razburjenje dokazuje nasprotno. Oddahnil sem se, ko se je srce spet zbudilo iz navidezne smrti. Utrpi postajajo hitrejši in močnejši. Naposled so dočela naravni.

Šele čez nekaj minut se zdrimati jogi iz svoje zamaknenosti. Odpre oči in pravi:

"Ali ste čutili, kako je srce prenehalo utripati?"

"Razločno." Prepričan sem, da to ni bila nikakšna domišljija. Kaj neki vse se zna ta braman? Na moje neizgovorjeno vprašanje mi pove:

"To ni nič v primeri s sposobnostmi mojega učitelja. Če mu odpro žilo, lahko vpliva na svoj krvni obtok, še več, celo ustavi ga lahko. Tudi jaz obvladam do neke meje svojo kri, tega pa vendar ne zmorem."

"Ali mi lahko pokažete, do kakšne meje obvladate svoj krvni obtok?"

Braman me prosi, naj prirem njegovo roko, tako da bom čutil njegov utrip. Po dveh do treh minutah čutim, kako postajajo ritmični utripi pod mojim palcem vse slabši. Kmalu dočela ponehajo. Braman je ustavil bitje žile. S strahom pričakujem. Mine minuta, a nič se ne zgodi. Mine še ena minuta; vsako sekundo posebej doživljam. Tudi v tretji minuti se ni nič spremenilo in šele ko je pretekla polovica četrte minute, čutim, da žila spet po malem pričinja biti kakor prej. Napekost je minila. Čez nekaj časa žila spet utriplje z naravnimi udarci.

Nehote vzkliknem:

"Kako čudovito je to!"

"Nič posebnega ni," odgovori skromno.

"Videti je, da je danes dan izrednih čarovnij. Ali mi hočete še kakšno pokazati?"

Zamišljeno je pogledal v tla, potlej je pa dejal:

"Zadržal bom dihanje."

"Potem boste umrli!" vzkliknem.

Zasmeje se, ne da bi se zme-nil za moj vzklik.

"Podržite mi roko pred nos-nicami."

Rad mu ustrezem. Njegov dihanje mi boža hrbet moje roke. Braman zapre oči in njegovo telo postane negibno. Videti je, ko da bi se pogrezal v neko stanje, podobno spanju. Čakam in držim hrbet svoje roke tik pod njegovim nosom. Vse po malem postaja njegov dihanje šibkejši in naposled dočela preneha. Ogle-dam si od blizu njegove nosni-ce, njegova usta in njegove prsi, toda nikakor ne morem opa-ziti niti sledu dihanja. Vem, da to še ničesar ne dokazuje. V so-bi sicer ni nikakšnega ročnega ogledalca, toda majhna meden-nasta skodelica mi bo prav tako dobro služila. Pomolim skodelico pred nos, pred usta, toda površje kovine ostane čisto: ni se ovlažilo, pa tudi za-meglilo se ni.

Nikakor ne morem verjeti, da v tej tihi, neznatni hiši, v bližini neznatnega mesta doživljam tako nezasišano prigo-do. Toda v rokah imam dokaz, o katerem ne morem dvomiti. Jogi je nekaj več kakor abotna pravljica...

— Rim, Italija. — Angleški general Henry Wilson je ozna-nil, da bo te dni premedil svoj glavni stan iz Afrike v Italijo. Katero mesto si bo izbral za svoj glavni stan še ni znano, a domnevajo, da bo to gotovo Rim, ki ima najboljše zveze.

NEMŠKA GOLJUFIJA

Ko so Zavezniki zavzeli Cherbourg, so našli na dvorišču nemške bolnišnice truk, ki je nosil znamenje Rdečega križa, notri je bilo pa polno orožja in strojev za popravljanje malega orožja. Ambulanca da, pa kakšna!

DOBRA ŽENA JE VREDNA ZLATEGA DENARJA

Ruska narodna pripovedka

Nekoč sta živila mož in žena, ki sta imela jarem volov, voza pa nobenega. Kadar je naneslo, da bi se morala kam peljati, je moral mož prositi sosedo, naj mu posodi vož. Sosedo so se tega s časom naveličali in odganjali so moža od praga s hudimi besedami:

"Gospodar pa tak! Z voličkoma se baha, voza pa nima ni ti enega."

Mož se je praznih rok vrnil domov in potožil ženi svoje gorje. Žena mu je svetovala:

"Jutri je v mestu semenj. Ženi vola tja, prodaj ju, in kupi za izkupiček vož. Tako bomo tudi mi imeli vož in ga ne bomo posodili nikomur."

Možu je bil ženin nasvet kaj všeč. Vstal je na vse zgodaj in odgnal vola v mesto. Ne daleč od mesta je srečal starca, ki je peljal nove vozove na semenj. Stopil je predenj in ga nagovoril:

"Pozdravljen, prijateljček! Ali imaš te vozove na prodaj?"

"Imam jih, imam," je prikimal starec.

Mož je predlagal:

"Veš kaj? Zamenjava! Jaz ti dam par volov, ti pa daj meni enega izmed volov."

Starec je koj videl, koliko je ura bila. Misli si je: ta je pa tepec! Par volov stane sto in petdeset rubljev, vozovi pa vsi skupaj komaj dvajset. In se je požuril z odgovorom:

"Pa naj bo. Izberi si voz."

Mužik si je izbral največji in dal zanj par volov. Ves vesel imenitne upcije, je starec hitro odhlačal v mesto. Bal se je, da bi se prismojeni mužik utegnil premisliti in zahtevati vola nazaj.

A tudi mužik je bil prepričan, da je napravil dobro kupčijo. Zadovoljno je govoril sam s seboj:

"Hvala Bogu, pa imam voz!"

A kako naj ga odpelje domov, ko nima več volov? Premišljeval je in premišljeval in nazadnje sklenil, da ga bo kar sam domov zvlekel.

Vpregel se je v voz in ga vlekel, vlekel. Bil je kmalu premoten od nog do glave, tako se je od napora znojil. Ves utrujen je sedel na kamen ob cesti, da bi se spočil. Kaj bi zdaj z vozom? Do doma je daleč, njegove moči so pri kraju...

Pa je prišel mimo pastir, ki je gnal kozi na semenj. Mužik mu je zaklical:

"Hej, hej, kam pa ti?"

"Kozi ženem na prodaj," je odgovoril pastir.

"Čemu bi ju tako daleč gnal! Daj meni eno kozo, jaz pa ti dam svoj voz. Lej, čisto nov je še."

Pastirju je bila zamenjava kaj všeč in rekel je:

"Velja! Izberi si kozo, katero hočeš. Samo glej, da se pozneje ne boš skesal."

"Ne bom se," je obljubil mužik, izročil pastirju voz, vzela kozo in jo odgnal proti domu.

Hodil je in hodil in srečal krošnjarja, ki je nosil na hrbtni koš, za pasom pa je imel sveženj mošenj.

"Hej, hej, prijateljček, kam pa s temi mošnjami?" ga je povprašal.

"Na semenj jih nesem," je povedal krošnjar.

"Kaj bi jih na semenj nosil! Raje jih zamenjaj za tole kozo," je predlagal kmet.

Krošnjar se je razveselil dobre kupčije in pri priči zamenjal mošnje za kozo.

Kmet si je zataknil mošnje za škorenj in odrinil dalje. Hodil je in hodil in prišel do široke reke. Sedel je na brod in se pustil preplavljati na drugo stran. Brodniki so zahtevali plačilo, a on ni imel pri sebi prebite pare.

"Daj nam svojo suknjo, ali v postelji!"

pa te vržemo v vodo!" so mu zagrozili brodniki.

"Kaj bi s suknjo, stara je že in raztrgana. Vzemite raje te mošnje," je predlagal mužik.

Brodniki so bili zadovoljni z zameno in izpustili so ga.

Mužik je potoval dalje proti domu in spotoma premišljeval:

"Izgubil sem par volov, da sam ne vem kako. Le kje imam pamet?"

Hodil je in hodil in prišel do čolnarjev, ki so si ob cesti kuhali kašo. Stopil je k njim in jih pozdravil:

"Pozdravljeni, prijateljčki!"

"Pozdravljen, očka," so odgovorili.

"Bog vam blagoslovi jed!"

"Hvala, hvala," so prikimali s polnimi usti.

"Kakšna pa je kaša, prijateljčki?" je povprašal mužik in požrl debelo slino.

"Dobra je," so mu odgovorili.

"Dajte jo še meni malo, hudo sem lačen," jih je zaprosil.

"Odkod pa prihajaš?" ga je vprašal starešina.

"S semnja. Gnal sem tja par volov."

"Hej, hej, prodal si par volov, pa beračiš za jed!" se je razjezil starešina.

"Nisem ju prodal, zamenjal sem ju," mu je potožil mužik in mu povedal vse po pravici in resnici.

Starešina se je na ves glas zasmejal in rekel:

"Očka, ne hodi domov, če hočeš samemu sebi dobro! Žena ti bo vse kosti prešela in ves obraz razpraskala."

"Niti lasu mi ne bo skrivila, niti žal besede mi ne bo rekla," se je rotil mužik.

"Očka, ne laži!" ga je zavrnil starešina. "Dvanajst volov soli ti dam in še vole povrh, če te gospodinja ne ozmerja."

Mužik je udaril nastavljen dlan in rekel:

"Velja! Če izgubim stavo, bom do smrti tvoj hlapec."

Stava je bila sklenjena in vsi so se napotili v vas. Ko so prišli do muškovih hiš, se je starešina skril v vežo, mužik pa je stopil v hišo in pozdravil ženo:

"Pozdravljena, žena!"

Žena je prijazno odzdravila:

"Pozdravljen, mojiček! Kako je s kupčijo? Si zamenjal vola?"

"Sem," je prikimal mož.

"Kje imaš voz?"

"Zamenjal sem ga za kozo."

"Kje imaš kozo?"

"Zamenjal sem jo za mošnje."

"Kje imaš mošnje?"

"Dal sem jih namesto plačila brodnikom."

Žena je prijazno rekla.

"Nič ne de, mojiček. Hvala Bogu, da si se vsaj ti vrnil. Sedni za mizo in jej, gotovo si lačen. Zaradi volov si ne delaj sirovih las. Bo že kako."

Mužik je sedel za mizo in zakričal:

"Hej, starešina, si slišal? Stopi noter, stopi in povej, kdo je stavo dobil!"

Starešina je s kislim obrazom pristorkljal v hišo in rekel:

"Vzem si vseh dvanajst volov — Bog ti jih blagoslovi!"

Tako, vidite, je ubogi mužik kar čez noč postal bogat in je z ženo srečno živel do smrti. Dobra žena je vredna zlatega denarja!

NEDOLŽNO

Na dijaškem plesu se je dijak krčevito trudil, kako bi svojo "damo" zabaval. Takrat mu je obvisel pogled na uri: kazala je ravno deset. Ves vesel, da je našel nekaj, o čemer lahko vsaj par besed pove, je olajšan zaspeval:

"Ob tem času, gospodična, bi morala biti prav za prav že..."

POVSOD SE UDOMAČILO

Vojni poročevalci, kakor na pr. Ernie Pyle, ki stoji na desni, se znajo prističiti povsod. Zadnji smo ga videli, kako se je pomešal med francoske otroke, tukaj se pa druži z najvišjimi generali v Normandiji. Na levi je Lieut. Gen. Omar Bradley, poveljnik ameriških talnih sil, v sredi pa je sam Gen. Dwight D. Eisenhower, glavni "boss" cele invazije.

IZ SLOV. NASELBIN

(Nadaljevanje z 2. strani)

katerim ni treba ne streh ne dežnikov...

Spet smo zbrzeli mimo ruševin. Nekoč je bila tam cerkev, tako se je še razpoznavalo. Menda je bila celo znamenita božja pot. Nekaj časa je bila celo cerkev "Črne Marije," znamenitega Marijinega kipa Nuestra Señora dal Valle.

Daleč tam nekje je bilo opaziti stolpe in kupole. Še nekaj minut vožnje, pa je zrastle pred nami lične mestce Catamarca, nad katerim kraljuje mogočna dvostolpna katedrala, ki je svetišče slovite "Naše Ljube Gospe v Dolini."

Catamarco bi mogel primeriti naši Gorenjski, ki leži stisnjena med Karavanke in Julijske Alpe. Toda z vso domišljijo človek ne more pričarati iz tal razkošnega gorenjskega polja, ne belih vasi, ne cerkvic na obronkih gričev, kateri so stopnice Grintavcu ali Stolu ali Triglavu...

Vse to bi imela Catamarca, če bi imela dežja tako, kakor ga ima Tucum. Pa meglena koprena je zastirala jasni pogled v daljo in tako sem si lahko delal utvaro, da se vse tam smehlja: jo vabljive vasi in plodno polje... Strme gore na vse strani neba so bile vendarle resnična podoba naše gorate domovine.

(Dalje prihodnjič)

O KRALJICI INSTRUMENTOV

Piše Ivan Račić

Chicago, Ill.

XVII.

Zadnjič smo nekaj omenili, da se bomo danes podali na Filipine. Pa se je med tem zgodilo v naši okolici nekaj posebno značilnega, zato naj Filipini še malo počakajo.

Preden zaključim prvo skupino poglavij, sem se namenil spregovoriti par besed tudi o elektronskih instrumentih, ki jim nekateri tudi pravijo orgle, čeravno nimajo nobenih piščalk. Te "orgle", ki so se pojavile na ameriškem trgu nekaj let pred to vojno, so vzbudile veliko pozornost, in mnogi so mislili, da so prinesle odgovor na vročo molitev. Cena jim je zmerna, prostora pa ne potrebujejo več ali pa niti toliko ne kakor navaden harmonij. Sestavljajo jih tudi njih je mogoče prestavljati iz enega kraja na drugega brez kakih posebnih težav. Drugega ni treba, kakor vtakni-

ti "plug" v "socket" pa začeti igrati. Cele "orgle" niso drugega kakor neke vrste radio priprava z žicami, tubami, magneti in tipkami. Glas ne napravijo ne piščali ne strune ne jezički ne zvonovi, temveč je narejen umetno s pomočjo elektrike. Kakor vsaka nova stvar v Ameriki, je tudi ta iznajdba v začetku vzbudila splošno zanimanje. Mnogi so verjeli oglasom, da take orgle čisto nadomestijo prave orgle, v katerih pojejo piščalke. Leta 1938 je zadeva celo prišla pred sodišče, kjer se je precej dolgo vlekla. Od tedaj naprej izdelovalci teh instrumentov ne smejo več oglasiti, da se da na te "orgle" vse prav tako igrati kakor na prave orgle, ker to nikakor ne odgovarja resnici.

Instrument izgleda prav tako kakor igralna miza orgel in se tudi ravno tako nanj igra, samo glas ni isti, četudi precej dobro posnema nekatere zelo tihe orgelske spremene. Za kakšno restavracijo, plesišče, prireditveno dvorano, cirkus ali kaj podobnega je ta instrument čisto na mestu; to je za take kraje, kjer je zmeraj veliko šuma in ropota, ter lepota glasu ni važna, ker vsled drugega šuma tako in tako ne pride veliko v poštev. Tudi pri raznih radio oddajah je instrument kar na mestu, tako za spremljanje radio iger kakor tudi za igranje popularnih napevov po "jazz" ali "swing" in podobnih načinih. Iz tega instrumenta je mogoče dobiti take grozne glasovne barve, da človeku kar kri zastane po žilah. Vse to je prav priročno za kakšno radio detektivsko povest. Nekdo skoči na ulico iz osemnajstega nadstropja. "Orgle" lahko napravijo tisti ropot, kako prileti na tlak, potem pa tako pretresljivo zakruli, da bi morali še vsi tisti omedleti, ki tak radio program poslušajo. Tudi pri gotovih vrstah proizvajanja ameriške pocestne glasbe, kjer pride v poštev samo ritem in kolikor mogoče nenavadni glasovi — bolj ko režejo ušesa, boljše je — so elektronske orgle kakor nalašč. Za cerkev niso priporočljive. Še tako majhne prave orgle bodo stokrat boljše za cerkveno službo. Tudi harmonij je veliko boljše. Po domače povedano, prave orgle so kakor naravno vino, elektronske orgle pa kakor ponarejeno vino.

Vsak muzikalični glas, pa naj ga proizvede človeško grlo ali pa kateri koli priznani glasbeni instrument, sestoji iz osnovnega tona in velikega številca nadtonov, kar je pa vse strjeno v eno celoto. Mi navadno

slišimo vse le kot en sam več ali manj bogat ton. Razlika v barvi glasu pride od tega, da ima ene vrste glas močnejše nadtone (harmonics) v primeri z osnovnim tonom (fundamental) kakor drugi, nadalje, da so v ene vrste glasu gotovi nadtoni, v druge vrste glasu pa spet drugi nadtoni, in da so ti nadtoni med seboj spet lahko različno močni. Naravni glas ima velikansko število nadtonov. Umetno sestavljeni glasovi na elektronskih orglah pa reproducirajo samo majhno število najbolj značilnih nadtonov, zaradi tega se uho kmalu naveliča takih orgel, potem jih pa sploh prestajati ne more več.

Kakih deset minut hoda proti zapadu od šeststefanske slovenske naselbine v Chicagu stoji lepa nova poljska cerkev, v kateri imajo v zvoniku posebno uro z zvonovi, ki vsake četrt ure zaklenkajo gotovo melodijo. Pred petimi leti so se tam odločili, da hočejo biti moderni in "iti s časom naprej". Svoje orgle so podarili nekemu katoliškemu zavetišču ter si omislili nove elektronske orgle brez piščalk. Te dni sem se napotil proti tisti cerkvi, da dobim iz najbolj zanesljivih virov prave podatke o elektronskih orglah, recimo kako so duhovniki, organist in farani z njimi zadovoljni, ali potrebujejo veliko ali malo ali nič poprave itd. Toda prišel sem prepozno. Elektronskih orgel ni več tam. Povedali so mi, da so imeli med tem časom dve dvojce. Za prve so dali okrog \$2.000. Čez tri leta jih niso mogli več prestajati. Omislili so si večje in novejšje, za katere so dali okrog \$3.000. Čez dve leti so jim začele tako presedati, da so se zdaj tudi teh iznebili. Ravno te dni jim neko manjše orgelsko podjetje postavlja v cerkvi prave orgle, ki so jih kupili v nekem movie gledališču in dali predelati, tako da bodo primerne za cerkveno službo. Ker so bile to ene večjih gledaliških orgel in dobrega izdelka in je delo po vsej priliki v jako dobrih rokah, bodo imeli tam čez kaka dva meseca res lepe in zadovoljive orgle. Stale jih bodo okrog \$7.000.

Nikomur ne moremo zameriti, če išče boljše in se po raznih poskusih spet povrne k tistemu, kar je imel že od kraja, ker je spoznal iz lastne izkušnje, da je najboljšje. Samo prav draga je včasih taka šola. Ta zgled iz naše neposredne okolice pa lahko veliko koristi drugim. "Ni vse zlato, kar se svetli," pravimo Slovenci.

(Dalje prihodnjič)

POLN ROKAV

Vojni oddelek je ravnokar odobril nove zlate proge za našilke na rokav kot znak prekmorskega službovanja. Ta saržent nosi spodaj na rokavu dva kljukasta našilke ali ševrona iz prekmorske službe v prvi svetovni vojni. Nad temi pa ima našilke zlate proge iz druge svetovne vojne, vsaka proga pomeni šest mesecev službe prek morja. Še višje je deset znanih "hash" prog, navedb pa skupina prog, ki značijo saržentov čin. Kar zadosti za en rokav!

Nedeljski pomenki

J. M. Trunk

TEDENSKI KOLEDAR

- 20. Nedelja — 12. pobinkoština
- 21. Ponedeljek — Ivana Frančiška
- 22. Torek — Simforijan, muč.
- 23. Sreda — Filip Benicij, spoz.
- 24. Četrtek — Jernej, apostol
- 25. Petek — Ludovik, kralj
- 26. Sobota — Zefirin

DVANAJSTA NEDELJA PO BINKOŠTIH

"Srečne oči, ki vidijo, kar vi vidite" (Luka, 10, 23).

Učenci Jezusovi so videli in verovali. Videli so sina človekovega in verovali, da je Sin božji, videli so čudeže in verovali, da jih dela z božjo vsemogočnostjo, slišali so njegov nauk in verovali, da je od Boga.

Mi tudi vidimo in verujemo. Vidimo, kako je cerkev razširjena na vseh krajih sveta in verujemo, da je božjega izvora. Z naukom, ki presega ves človeški razum, z zapovedi, ki ne prijaajo čutnemu in grešnemu človeku, je premagala paganstvo, si prisvojila omikana in necivilizirana ljudstva, se razširila po vsem svetu. Ne miruje in vrši misijonsko delo, dokler ne bo podvrgla žezlu Kristusu, temu ves zemski krog. Cerkev ni le trdna organizacija, božja ustanova je, ni delo ljudi, božje delo je, tako gledamo z lastnimi očmi.

Vidimo, da ima cerkev neizpremenljiv nauk, in verujemo,

da je ta nauk resničen, vidimo da jo vlada en videen poglavar in verujemo, da je poglavar postavljen od Boga, da stoji na nepremagljivi skali, da vlada kot pastir vse ljudi.

Vidimo mnoga prerokovanja popolnoma izpolnjena. Po malem začetku je cerkev postala srenja obsežne velikosti na vsem svetu, iz gortičneganeznatnega semena je postala veličastno drevo, dasi je bila preganjana do današnjega dne. Pri vsem nasprotstvu, pri vseh srditih peklenjskih napadih stoji trdno na skali Petrovi. Nasprotno pa vidimo, kako je izginil judovski Jeruzalem in je tempel razdejan do tal. Komaj je najti mesta, kjer je vse to stalo. Vse vidimo in verujemo, da je izginila senca in se prikazala prava podoba, prišla resnica, brez katere ni zveličanja.

Vidimo in verujemo, zato so naše oči srečne, dvakrat srečne, ako potrjujejo našo veno dobra dela.

SLOVENSKA RADIO URA V MILWAUKEE!

Edina na osrednjem zapadu, z izključno slovenskim programom v obeh jezikih, se oddaja vsako nedeljo od 3. do 10. ure dopoldne preko WRJN RACINE RADIO POSTAJE (1400 Kc.)

Oddaja jo slovenski list "Jugoslovanski Obzor v Milwaukee. — Za uvrstitve godovnih in drugih čestitk, ali društvinih in trgovskih objav pišite najpozneje do petka slijraj na: YUGOSLAV (SLOVENIAN) RADIO HOUR, 630 West National Avenue, Milwaukee, 4. Wis. Telefon Mitchell 4373, ali Mitchell 5551.

DR. FRANK T. GRILL

ZDRAVNIK in KIRURG

Stanuje in ordinira na:

1858 W. Cermak Rd., Chicago, Illinois

od 2 do 4 popoldne in od 7 do 9 zvečer. — Ob sredah in ob nedeljah po dogovoru.

Telefon v uradu in v stanovanju CANAL 4955

VAŠI SINOV PRI VOJAKIH

bi radi razumeli, kaj jim vi pišete po slovensko. Pri tem jim je najboljši tolmač za razne besede in izraze

"ANGLEŠKO - SLOVENSKO BERILO"

"ENGLISH-SLOVENE READER"

Sestavil in spisal Dr. J. F. Kern

katero stane \$2.00

To berilo je pripravno za učenje angleščine za starejše in za mlajše za učenje slovenščine.

Naročila pošljite na:

AMERIKANSKI SLOVENEK

1849 West Cermak Rd., Chicago 8, Illinois

Družba sv. Družine

(THE HOLY FAMILY SOCIETY)

Ustanovljena 29. novembra 1914.

V Zedinjenih Državah Sedež: Joliet, Ill. Inskorp. v drž. Illinois 14. maja 1915.

Naše geslo: "Vse za vero, dom in narod; vsi za enega, eden za vse." GLAVNI ODBOR:

Predsednik: George Stonich, 257 Lime Street, Joliet, Illinois
1. podpredsednik: Frank Tushet, 716 Raub St., Joliet, Ill.
2. podpredsednik: Kathrine Bayuk, 528 Lafayette St., Ottawa, Ill.
Tajnik: Frank J. Wedic, 301 Lime Street, Joliet, Ill.
Zapisnikar: John Nemanich, 650 N. Hickory St., Joliet, Ill.
Blagajnik: Joseph Kisepe, 903 Woodruff Rd., Joliet, Ill.
Duhovni vodja: Rev. Mathew Kebe, 223 - 57th St., Pittsburgh, Pa.
Vrh. zdravnik: Joseph A. Zalar, 351 No. Chicago St., Joliet, Ill.

NADZORNI ODBOR:

Andrew Glavich, 1748 W. 21st St., Chicago, Ill.
Joseph L. Drasler, 1318 Adams Street, North Chicago, Illinois.
Joseph Jerman, 20 W. Jackson St., Joliet, Ill.

POROTNI ODBOR:

Joseph Pavlakovich, 39 Winchell St., Sharpsburg, Pa.
Mary Kovacich, 2294 Blue Island Ave., Chicago, Ill.
John Denia, 2730 Arthington Ave., Chicago, Ill.
Predsednik Atletičnega oddelka: Emery Subar, 540 North Bluff Street, Joliet, Illinois.

URADNO GLASILO:

"Amerikanski Slovesnik", 1849 W. Cermak Rd., Chicago, Ill.

Do 1. jn. 1944 je DSD izplačala svojim članom in članicam in njih dedičem raznih posmrtnih, poškodnih, bolniških podpor ter drugih izplačil denarne vrednosti do četrta milijona dolarjev.

Društvo za DSD, se lahko ustanovi v vsakem mestu Zdr. držav s ne manj kot 8 člani (cam) za odrasli oddelek. Sprejme se vsak katoličan moškega ali ženskega spola v starosti od 19 do 60 let. V mladinski oddelek pa od rojstva do 16. leta.

Zavaruje se za \$250.00, \$500.00 ali \$1,000.00. Izdajajo se različni certifikati, kakor: Whole Life, Twenty Payment Life in Twenty Year Endowment. Vsek certifikat nosi denarno vrednost, katere se vsako leto viša.

Poleg smrtnine izplačuje DSD, svojim članom (cam) tudi bolniško podporo iz svoje centralne blagajne, kakor tudi za rano operacije in poškodnine.

Mesečna plačila (assessments) so urejena po American Experience tabeli.

DSD je 124.46% solventna; to potrjujejo izvedenci (actuaries).

Uradni jezik je slovenski in angleški.

Rojakom in rojakinjam se DSD, priporoča, da pristopijo v njeno arceol!

Za vsa morebitna pojasnila in navodila se obrnite pisмено ali listmeno na gl. tajnika: FRANK J. WEDIC, 301 Lime St., Joliet, Ill.

IMENA PRIJAVLJENIH DELEGATOV

Kakor je bilo naznanjeno v našem glasilu, bo konvenčna maša ob pol dvanajsti uri v cerkvi sv. Štefana v nedeljo 27. avgusta, zato prosimo vse glavne uradnike(ce) delegat(inje) katerim le mogoče, da bi se pričeli zbirati pri farni šoli vogalu Germak in Wolcott ceste že ob deseti uri.

Nadalje tudi naznanjamo, da si mora tudi zaradi sedanjih razmer vsak glavni uradnik(ca) ter tudi delegat(inja) preskrbeti svoje potovanje za v Chicago na konvencijo in potem tudi nazaj, in ti vožnji stroški bodo potem vsakemu nazaj povrnjeni. Tisti, kateri so bolj oddaljeni, bi se morali o tem obenem posvetovati.

Izvoljeni so bili sledeči delegatje in delegatinje ter njih namestniki in namestnice, do zdaj naznanjeni na glavni urad.

Društvo šte. 1 — Joliet, Illinois. — Delegati: Joseph Buchar, Simon Setina, Anton Cauko, John Videtich, Nick Vranichar, John Mutz, Matthew Vranesich, Michael Smrekar, William Vertin, Anton Bartol, Leo Adamich. — Namestniki: Joseph Russ, Joseph Mikolich.

Društvo šte. 3 — La Salle, Ill. — Delegat: John Prazen.

Društvo šte. 4 — Bradley, Ill. — Ne pošlje delegata.

Društvo šte. 5 — Ottawa, Ill. — Še ni naznanilo.

Društvo šte. 6 — Waukegan, Ill. — Delegat: Gabriel Drasler.

Društvo šte. 8 — Rockdale, Ill. — Še ni naznanilo.

Društvo šte. 11 — Pittsburgh, Pa. — Delegata: George Weselich, Joseph Bahorich. — Namestnice: Mary Weselich, Barbara Bahorich.

Društvo šte. 12 — Joliet, Ill. — Delegatinje: Anna Jerisha, Antoinette Wedic, Jennie Krall, Julia Camp. — Namestnice: Amelia Shelko, Anna Zeleznik, Jennie Bambich, Kathryn Przyblylski.

Društvo šte. 13 — Chicago, Ill. — Delegati: Steve Kosar, Mary Tomazin, Clara Foys. — Namestniki: John Stayer, John Toplak, John Gyorkos.

Društvo šte. 14 — E. Pittsburgh, Pa. — Delegati: Nickolas Pavlakovich, Theresa Simonich. — Namestniki: John Pavlakovich, Mary Secan.

Društvo šte. 16 — Chicago, Ill. — Delegatinja: Theresa Pintar.

Društvo šte. 17 — Ottawa, Ill. — Delegatinja: Josephine Bradish.

Društvo šte. 18 — Springfield, Ill. — Ne pošlje delegata.

Društvo šte. 19 — Butte, Montana. — Delegat: Marko Gornik. — Namestnik: Stanley Cudic.

Društvo šte. 20 — Philadelphia, Pa. — Še ni naznanilo.

Društvo šte. 21 — Joliet, Ill. — Še ni naznanilo.

Društvo šte. 22 — Chicago, Ill. — Še ni naznanilo.

Društvo šte. 23 — Joliet, Ill. — Še ni naznanilo.

Z bratskim pozdravom za D. S. D.

FRANK J. WEDIC, glavni tajnik.

Dopisi lokalnih društev

DRUŠTVO SV. DRUŽINE ŠT. 1 DSD

Joliet, Ill.

Dragi bratje in sestre! Najprvo se zahvalim vsem, ki ste se zadnje seje udeležili v tako lepem številu. Sklenili smo, da bomo imeli še eno sejo pred konvencijo in to na tretjo nedeljo 20. avgusta po osmi sv. maši (namesto četrte nedelje), v navadnih prostorih. Ker je to zadnja seja pred konvencijo, pridite vsi, katerim je količjak mogoče.

Zdaj je čas za razmotrivanje. Pridite z dobrimi nasveti, ki bodo lahko v prid članstvu in v čast naši slavni DSD, da ne bomo zaostajali za drugimi.

Prosim tudi vse odbornike in odbornice, delegate in delegatinje, da pridemo skupaj z najboljšimi nameni na konvencijo, ne samo iz Joliet, ampak iz vseh mest in naselbin, da bomo resnično delali za večjo in močnejšo DSD in veliko storili za članstvo, ne pa hodili v Chicago samo pogledat na uro, potem pa hitro domov. Vsak naj pregleda pravila. Katera niso dobra, naj jih črta, ali jim doda, ali pa jih nadomesti z boljšimi. Delajmo kolikor mogoče za napredek in dobrobit članstva.

Naj noben ne reče pozneje: "Jaz bi bil rad to in ono predlagal, tega in onega volil, pa sem se bal zamere in tako sem rajši tiho bil." Bratje in sestre, tu ne gre za posamezno, ampak za splošno korist DSD.

Še enkrat vabim vse člane in članice našega društva na prihodnjo sejo, posebno pa še delegate, da se gotovo udeležite. Ako kateri delegat iz posebnega vzroka ne more na to sejo, naj naznani, drugače bomo morali drugega postaviti na njegovo mesto, ker to je jako važno sejo.

Želeč vsem vse najboljše pozdravljam vse skupaj, pa brez zamere in na veselo svidenje.

Joseph Buchar, predsednik.

DRUŠTVO SV. IVANA KRSTITELA ŠT. 13 DSD

Chicago, Ill.

Naša mesečna seja se bo vršila v nedeljo 20. avgusta ob 2. uri popoldne v navadnih prostorih, to pa zaradi konvencije DSD, ki se bo uradno začela v ponedeljek 28. avgusta pri nas v Chicago. Zato bomo imeli v nedeljo 27. avgusta cerkevno slavnost in pa sprejem gl. uradnikov in uradnic ter delegatov in delegatinj. Ob pol dvanajsti uri (11:30) bo darovana sv. maša za vse žive in mrtve člane in članice naše bratske podporne organizacije. Prosim vse člane in članice, pridite vsi in prinesite s seboj družbene regalije in pokažite, da ste ponosni, ker ste sinovi in hčere naše katoliške matere Družbe Sv. Družine.

Ponovno prosim, pridite in kupite vsi tikete za banket in jih tudi drugim ponudite, da bo kolikor največja udeležba. Vsi tisti, ki prodajate tikete, naznanite do 22. avgusta, koliko imate prodanih, da bomo vedeli, koliko bo treba pripraviti za banket. Pozdrav vsem.

John Denia, tajnik.

DRUŠTVO SV. TEREZIJE ŠT. 16 DSD

Chicago, Ill.

Vsled konvencije se bo vršila seja našega društva teden poprej kakor navadno, torej dne 21. avgusta, v navadnih prostorih. Blagovolite upoštevati to naznanilo ter pridite na sejo in poravnajte svoj assessment. Tudi kako novo članico pridobite. Seja bo posebno važna zaradi konvencije. Torej ne pozabite priti v ponedeljek 21. avgusta ob 7:30 zvečer. Sestrski pozdrav.

Mary Kovacich, tajnica.

DOGODKI iz slovenskih naselbin

Rojak umrl

Detroit, Mich. — Tukaj je umrl bivši Calumetčan Joe Mišica, doma od Črnomlja v Beli Krajini. Star je bil 60 let in zapušča ženo in osem hčera.

Padel na Italijanskem

Cleveland, O. — Vojni oddelek je te dni obvestil Mr. in Mrs. Frank Debeljak iz 1368 E. 43 St., da je bil njun sin Pfc. Joseph F. Debeljak, star 21 let, 12. maja ubit na Italijanskem. Preje je bilo poročano, da je bil istega dne pogrešan v akciji. Pfc. Debeljak je odšel k vojakom v decembru 1942, v decembru 1943 pa je bil poslan prek morja za infanterijsko ednico. V sredo 16. avgusta je bila v cerkvi sv. Vida opravljena zanj slovesna zadušnica.

Smrtna kosa

Chicago, Ill. — Dne 13. avg. je umrl rojak Thomas Horvat, ki je bival v Ameriki 42 let. Zapušča ženo, sina, tri hčere in tri vnuke. Pogreb je bil v sredo iz Žefranove pokopališke kaple na Woodlawn pokopališče.

Popravek

Cleveland, O. — V mojem dopisu iz pta v A. S. z dne 15. avgusta, ko pišem o čebelarju na Lemontskem hribu, se je vrnila neljuba pomota, ki jo je treba popraviti. Zapisal sem, da je bilo v panju 8 okvircev, res pa je, da je 10 okvircev. To je precej razlike, in čebelarji bi obsodili našega čebelarja, da je njegova iznajdba zanič.

Pater John Ferlin naj mi oprostite, čebelarji naj pa to vzamejo na znanje. Moje slike bodo pa pokazale ne samo osem okvircev, marveč deset. Vseh deset bo napolnjenih. Le pridite v Lemont na medeno nedeljo, da boste te stvari tudi videli in tistega sladkega pokusili, kakor smo takrat, ko smo te stvari ogledovali. Ko me je Rev. Pater John opomnil, je dostavil še tole pripombo: Pajin ima 10 okvircev, je ravno tako dolg in širok, samo da je še za eno inčo in 3/16 višji". Iz vsega tega se potem lahko dokaže, da bo prinesel še več medu od drugih.

S to popravilo bo moj prvotni dopis dobil šele pravo podlago. Čebelarji mi bodo pa oprostili, kajti čebelarstva se šele sedaj učim. Mnogo uspeha in veliko medu vam želi udani prijatelj Anton Grdina.

Martin Svete umrl

Cleveland, O. — Po dolgi in mučni bolezni za rakom na že-

lodu je umrl pionir Martin Svete, star 81 let. Doma je bil iz Brezovice, fara Borovnica, po domače Matjažov. V Ameriko je došel leta 1898 in vsa leta je opravljal težka dela v različnih tovarnah. V družini je bilo pet bratov, ki so že vsi pomrli. Soproga Marija mu je umrla pred 7 leti. Tukaj zapušča tri sinove in eno hčer: Martin, Mary poročena Frank Grdina, Viktor in William, ter 5 vnukov. Umrl je na svojem domu, 1062 Addison Rd.

Pokojni Martin Svete je bil miroljuben mož, priljubljen med sosedi, dober gospodar in skrben oče svoji družini. Bil je član društva sv. Vida št. 25 KSKJ. Pogreb je bil v četrtek zjutraj ob devetih v cerkev sv. Vida in na Kalvarijo iz pogrebnega zavoda Anton Grdina in Sinovi. Naj počiva mirno v ameriški zemlji, preostali pa naše iskreno sožalje.

Cerkveni piknik

So. Chicago, Ill. — V nedeljo 20. avgusta bomo imeli naš farni piknik v znanem Eggers Grove. Vabimo vse farane in prijatelje, da se piknika udeležite, da bo kar najbolj uspešen in da čim prej dospemo do svoje \$10,000, ki je določena za to leto za naš "Community Center". Šest tisočakov se je že nabralo; še štirje manjkajo, da dosežemo letošnjo kvoto farne "petletke". Torej pridite vsi na piknik, da bo bolj lušno. Napredujemo dobro, pa dajmo se potruditi, da bomo še bolje!

KOLENDARČEK ZA ODMERJANJE

Do kedar so veljavne znamke za racioniranje?

Sladkor — Znamke št. 30, 31 in 32 so sedaj veljavne vsaka za pet funtov sladkorja, do preklica.

Znamka št. 40 je veljavna za pet funtov sladkorja za vkuhanje konzerv, in sicer do 28. februarja 1945.

Meso, maščobe — Rdeče znamke A8 do Z8 in A5, B5 in C5 so sedaj veljavne do preklica.

Procesirano sadje in zelenjava — Modre znamke A8 do Z8 in A5 do F5 so sedaj veljavne do preklica.

Gasolin — V 17 državah na vzhodu, je kupon A-12 veljaven do 8. avgusta. V drugih državah je v veljavi kupon A-12, in sicer do 21. septembra.

Cevlji — Znamki št. 1 in 2 z aeroplanom v knjižici št. 3 ste veljavni do preklica.

Bolniška podpora se je izplačala sledečim članom in članicam:

Dr. št.	Ime	Julij, 1944
1	John Zajc	\$ 27.00
	Joseph Sever	20.00
	John Udovich, Sr.	10.00
	Matthew Rogina	40.00
	Cecilia Riffel	40.00
	Elizabeth Vershay	11.00
	John Vershay	50.00
	John Barbich	50.00
	Frank Hastigar	65.00
	John Vershay	33.00
	Elizabeth Vershay	29.00
	Frank Gerdesich	22.00
	Anton Kocjancich	50.00
6	Theresa Umek	11.00
	Frank Drasler	35.00
12	Theresa Ancel, pol.	40.00
	Barbara Zelko	35.00
	Margaret Zuckowski (Childbirth)	15.00
	Amalia Brozovich	20.00
13	John Falle, pol.	34.00
14	Michael Kelly	30.00
	Peter Loncar, pol.	14.50
	Skupaj	\$681.50
	Izplačali za operacije:	
1	Agnes Vranichar, Cert. 5482	\$ 75.00
	Helen Kolenc, Cert. 6371	75.00
	Frank Gerdesich, Cert. 5231	25.00
6	Frank Drasler, Cert. 5153	75.00
	Skupaj	\$250.00
	Izplačali za posmrtnine:	
6	Frances Lesnjak, Cert. 1805	\$250.00
	Za D. S. D.	
	FRANK J. WEDIC, glavni tajnik.	

Preizkušena ljubezen

Roman. — Iz francoščine prevedla K. N.

Že sta prispela do gradiča. Okna so bila to pot odprta, da je hladni jesenski veter valoval nežne zastore. Že sta bila pri glavnih vratih. Orana je poklicala nekega služabnika, ki se je pravkar vračal iz vasi:

"Bastien, prosim, sporočite moji materi in mojemu očetu, naj prideta v veliki salon, ker smo dobili gosta."

Nato je prijazno pogledala svojega moža in ga povabila, naj vstopi: "Dobro došli!"

Moreno je vstopil brez besede. Z veseljem je opazila, da je napak sodila, ko se ji je malo poprej zdej manj eleganten in postaven kakor v Španiji. Morda ni nosil obleke s tistim čarom, kakor znajo to Parižani, toda bil je vse bolj naraven in zato nič manj eleganten.

"Ali prihajate iz Madrida?" je vprašala, ko so se za njima zaprla vrata salona. "Ne morem reči. Že dva meseca sem živ v Parizu, kjer sem si najel majhno stanovanje. Skušal sem se živeti v deželo, kjer živite vi, senora."

Ob teh besedah so se odprla vrata in vstopila sta gospod in gospa Cadreronova.

XXVII.

Nekoliko začudeno je gospod Le Cadreron pogledal neznanega gosta. Po vranje-črnih laseh in temni polti je takoj spoznal, da je južnjak. A preden je mogel kaj vprašati, ga je Orana prehitela:

"Oče, predstavljam ti letalca Morena, svojega moža."

"Oh, da!" Gospod Le Cadreron je obstal kakor ukopan. Tega pač ni pričakoval. A kmalu se je opomogel od prvega presenečenja, pristopil bliže in sovražno pogledal mladega Španca. Hladno je dejal:

"Torej vi ste tisti vojak, ki se je poročil z mojo hčerjo?"

Ne da bi bil ponudil Morenu roko, ga je premeril od nog do glave.

"Nisem dvomil, da se boste lepega dne le prikazali."

Zdelo se je, kakor da mladi Španec ne bi opazil nameravane nevljudnosti, kajti vljudno se je priklonil.

Gospa Le Cadreronova je pa stopila bliže in mu, ne glede na vedenje svojega moža, ljubeznivo ponudila roko:

"Pozdravljeni, gospod," je dejala. "Prav vesela sem, da imam priložnost spoznati človeka, ki je rešil življenje moji hčeri. Bodite dobro došli v našem domu! Moja hvaležnost je tolikšna, da sem hvaležna tudi njej, ki je rodila takšnega sina."

Morena je ta prisrčni sprejem ganil. Posebno mu je šlo do srca, ko je Orana mati omenila njegovo — že pokojno — mater.

"Moje matere ni več med živimi," je odvrnil in v njegovem glasu je zazvenela bolest.

"Sedite, gospod," je prijazno dejala gospa Cadreronova, hoteč zakriti ganotje, ki jo je pretreslo.

Ta človek, ki so o njem vsi mislili, da jim je Orano ugrabil, ni bil tako strašen, kakršnega si je predstavljala. Narobe! Bil je čeden, mlad in zelo prikupen.

Tisti plemeniti pogum, ki je bil tako všeč Orani, ko je prvič videla Morena, je zdaj presenetil tudi njeno mater. Gospa Le Cadreronova ni slutila, da je njen zet iz očitno tako dobre družine.

Tudi Moreno je takoj začutil nekakšno toplino ob pogledu na Oranino mater. Ne bi mogel trditi, da ji je hči zelo podobna, a tudi na gospenjem obrazu sta se zrcalili dobrota in tista lepota, ki ju je mladi Španec tako občudoval pri Orani. Začutil je, da je dobil v tej gospe skrivno pomagala premagati odpor svojega moža. Graščak za zdaj še ni pokazal nobenega znamenja simpatije ali dobrodošlice.

Gospod Le Cadreron je opazoval svojega zeta napol radovedno, napol sovražno.

no. Ali ni bil ta človek tisti, ki mu je tako rekoč ugrabil hčer in mu prekrizal vse visokoleteče načrte? Ali ni bil zastopnik tiste struje, ki mu je bila že od nekdaj tuja in zoprna?

Moreno je na prijazno povabilo gospe Cadreronove sedel. Njegove oči so se nehote upirale v gospoda Le Cadreron, ki je še zmerom uporno zrl predse, kakor da premišljuje, kako bi se lotil vsiljivega zeta.

"Ali ste že dolgo na Francoskem, gospod?" je naposled vprašal, hoteč kar najhitreje priti stvari do dna.

"Prišel sem iz Madrida pred nekaj dnevi. Kakor hitro sem se dobro vživel v tukajšnje razmere, sem pohitel k svoji ženi, da bi ji ponudil svojo pomoč in da bi pri isti priložnosti spoznal njeno družino."

Gospod Le Cadreron ni mogel več zadrževati trpkih besed, ki so mu silile na jezik. Zbadljivo je dejal:

"Upam, da vas njeni starši niso preveč razočarali, mladi mož. Ko ste v Barceloni rešili življenje moji hčeri, se najbrže niste poročili kar na slepo srečo."

Morenov obraz je spreletela temna senca. "Mislim, da nisem tedaj dosti tehtal in premišljal, kajti na kocki je bilo življenje naju obeh. Vašo hčer sem srečal v prav nevspešnih okoliščinah. Samo dvoje je imela na izbiri: postati plen pijanih anarhistov ali pa umreti. Vedel sem to. Videl sem jo med množico drugih žensk, tako mlado, tako nedolžno in tako lepo. Ne opravičujem se," pomenljivo je pogledal mlado ženo, "priznam, predvsem me je ganila njena čudovita lepota. Na lepem sem začutil nepremagljivo željo, da bi to dekle zaščitil, da bi jo rešil iz pekla, ki je vanj po nedolžnem zaslula. Druge poti ni bilo, da bi jo rešil, kakor da sem se na vrat na nos poročil z njo."

Ni bilo videti, da bi tehtne besede mladega Španca prepričale gospoda Cadreron. Še zmerom je s sršičimi obrvmi hodil po salonu sem in tja, kakor puhač zver, ki se pripravlja na napad.

"Takšnih stvari ne premišlujemo in ne tehtamo, posebno v takšnih trenutkih ne," je nadaljeval Moreno, videč, da je njegova prva razlaga Oraninemu očetu ne zadošča.

"Morda bi vam bilo bolj všeč, da bi bila danes vaša hči mrtva in da me ne bi bili nikoli spoznali? Zadnje besede je namerano izgovoril zelo ostro, hoteč pokazati gospodu Le Cadreronu, da v nekaterih stvareh ne razume šale.

To je Oraninega očeta še posebno razjezilo. Ta mladenič, ki se je zdel tako dobro vzgojen in vljuden, je torej takoj dvignil glavo, kadar mu je šlo za čast. Stari gospod je na lepem začutil željo, da bi ga še bolj ponižal. Priro je odgovoril:

"Čestitam vam, mladi mož: pri izbiri svoje življenjske družice ste imeli srečno roko. Kakor ste sami priznali, vam ni bilo do tega, da bi rešili tudi druge nesrečnice; nekaj v vas je bilo, kar vas je pregovorilo, da ste morali rešiti njo, našo Orano. Ali ste jo našli v okolju, kakršnega ste si tedaj želeli?"

"Ne razumem vas dobro, gospod, kam merite," je začudeno odvrnil mladi Španec.

To pot je odgovoril gospod Le Cadreron brez ovinkov, trdo in neprijazno:

"Poslušajte, mladi mož! Nedvomno ste prišli sem z nekim namenom, kaj ne?"

"Kajpak. Povedal sem vam ga že. Prišel sem, da ponudim pomoč svoji ženi in da se hkrati seznanim z njenimi starši. Razen tega bi se rad sporazumel z njo in njenimi starši o bodočnosti."

"Kakšni bodočnosti?"

"Najini, gospod! Oranina bodočnost je moja bodočnost. Senora je moja žena, pa recite kar hočete, kajti najin zakon sta zvezala posvetna in duhovna oblast."

"Kakšna duhovna oblast?"

(Dolje prih.)

AMERIKANCI 35 MILJ OD PARIZA.—INVAZIJA V JUŽNO FRANCIJO USPELA

(Nadaljevanje z 1. strani)

jih je ujeti v kako večje zaje-tje. Silovitost bojev narašča kolikor bolj se isti bližajo Parizu.

Rim, Italija. — Vpad v južno Francijo, ki se je začel še v noči med ponedeljkom in torkom se je na vsej črti posrečil. Za-

vezniki so dosedaj zasedli 72 milj dolžine obrežja od mesta Nice, ki se nahaja skoro tik francosko italijanske meje, pa vse doli do luke Toulona. Naj-

globlje so prodri v zaledje od St. Tropeza, kjer se nahajajo že do 15 milj globoko od obrežja. Nemci so se najbolj upirali v pristanišču Cannes in pri Nici.

Oba mesta sta pa padla v sredo večer v zavezniške roke. Ameriška drsna letala še vedno dovažajo parašutne čete v zaledja za nemško črto. Namen zavezniškega vpadu na jugu je, prodreti do Vichya, kjer ima sedež francoska kolaboristična vlada. Druga ost pa ima priti s severa. Ta načrt bo Francijo presekala na dva dela, ustvaril okrog Nemčije popolnejši obroč, odrezal jo bo od vsakega stika z nevtralnimi Španijo, iz katere so Nemci še vedno dobivali marsikaj. Za razvijanje in doseg te načrte bo vzelo kajpada več dni časa.

Iz Berna v Švici poročajo, da se gibanje patriotov v Franciji veliko naglo razširja. Poročila prihajajo, da francoski patriotje po vsej Franciji delajo Nemcem velike težave.

Berlinska radio postaja je objavila, da so Mussolinijevi fašisti našli dokument, s katerim je maršal Badoglio odstopil, na zavezniški pritisk otok Elba in nekaj ozemlja Franciji. V Jadrano pa Reko in del Istre in mesto Zadar v Dalmaciji Jugoslaviji. Ako je kaj resnice na tem, nastane vprašanje kaj je z našo Primorsko, Gorjsko in Trstom? Ali bodo to slovensko zemljo pustili yerolomnim Italijanom? Zdaj je treba, da Slo-

venci odpro usta in zahtevajo slovensko zemljo za slovenski narod!

SPOR MED POLICISTI IN ŽUPANOM

Joliet, Ill. — Delavci v mestnih parkih in kopališčih so na stavki. V znak simpatije so hoteli zastavkati tudi mestni policisti, ki so člani unije mestnih uslužbencev. Župan Janke je ukazal policistom, da morajo unijo pustiti, kar pa policisti odklanjajo. Kako se bodo pototali še ni znano.

Groton, Conn. — Proizvodnja submarinov je v zastoju vsled stavke, ki je nastala pri družbi Electric Boat Co. Blizu 6000 delavcev stavka v ladjedelnici.

HASTEN VICTORY

VOJNA JE DALA NAŠO TOVARNO V NAJHITREJŠO PRODUKCIJO

Potrebujemo ročne delavce in prevažalce, pomagace v prejemnem oddelku in odposiljalce. Pomočnike pri strojih in pri topljenju kovine ter tovarniške delavce. Izkusnost ni potrebna.

Dnevno, nočno delo. Dobro delavno stanje. Dobra hrana po zmerni ceni. Med 8 A. M. in 6 P. M.

DANLY MACHINE SPECIALTIES, INC.

2100 So. 52nd Avenue, Cicero, Ill. Vzemite Douglas Park "L" ali West Town BUS ali poulično do tovarne.

DR. H. M. LANCASTER

Dentist

2159 West Cermak Rd.

Telephone Canal 3817

(ogel Leavitt St.)

CHICAGO, ILL.

Najboljšo Garancijo Zavarovalnice Jamči Vam in Vašim Otrokom

Kranjsko-Slovenska Katoliška Jednota

Najstarejša slovenska podporna organizacija

v Ameriki... Posluje že 51. leto.

Članstvo: 39,150 Premoženje: \$5,500,000

SOLVENTNOST K. S. K. JEDNOTE ZNAŠA 128.43%

Če hočeš dobro sebi in svojim dragim, zavaruj se pri najboljši, poštini in nadosolventni podporni organizaciji, KRANJSKO-SLOVENSKE KATOLIŠKE JEDNOTE, kjer se lahko zavaruješ za smrtne, razne poškodbe, operacije, proti bolelini in onemoglosti.

K. S. K. JEDNOTA sprejema moške in ženske od 16. do 60. leta; otroke pa takoj po rojstvu in do 16. leta pod svoje okrilje.

K. S. K. JEDNOTA izdaja najmodernejšo vrsto certifikata sedanje dobe od \$250.00 do \$5,000.00.

K. S. K. JEDNOTA je prava mati vдов in sirot. Če še nisi član ali članica te mogoče in bogate katoliške podporne organizacije, potrdi se in pristopi takoj.

Za pojasnila o zavarovalnici in za vse druge podrobnosti se obrnite na uradnike in uradnice krajevnih društev K. S. K. Jednota, ali pa na:

GLAVNI URAD V LASTNEM POSLOPU

351-353 No. Chicago Street, Joliet, Illinois

PRVI SLOVENSKI POGREBNI ZAVOD V CHICAGU

LOUIS J. ZEFRAK

1941 W. Cermak Rd., Chicago, Illinois

Phone Canal 4611

NA RAZPOLAGO NOČ IN DAN.

Najboljši avtomobili za pogrebe, krste in šenitovanje.—Mrvalka kapala na razpolago brezplačno.—CENE ZMERNE.

Joseph Conrad:

NA MORJU

Imeli smo prijazen veter, mirno površino vse po tropskem pasu in stara Judea se je v soncu mirno pomikala dalje. Kadar je vozila z brzino osmih vozlov, je šlo vse pokoncu in morali smo si privézati čepice k glavam; večidel pa se je vlekla samo s hitrostjo treh milj na uro. Kaj drugega pa smo mogli pričakovati od nje? Saj je bila že zares utrujena ta stara plavalka. Njena mladost je bila tam, kjer je danes moja, kjer je vaša, prijatelji, ki poslušate to zgodbo. In kakšen prijatelj bi vam bil, kdor bi vam očital starost in onemoglost? Prav nič nismo godrnjali nad njo. Zdelo se nam je, kakor da smo se na tej ladji rodili, izučili, prebili na nji veke in veke in da nismo svoj živ dan poznali nobene druge. Res, človek ji ni mogel očitati, prav tako ne ko vaški cerkvi, češ da ni katedrala.

V onem času pa sem bil potrpežljiv tudi zaradi svoje mladosti. Ves Vzhod je bil pred menoj, vse življenje, pa zavest, da sem na tej ladji napravil preizkušnjo in da se mi je celo precej dobro obneslo. In mislil sem na ljudi, ki so pred stoletji na brodovih, ki niso bili nič boljši od mojega, veslali in pluli po tej isti morski poti v deželo palm, dišav in rumene peska, pa na njavi plemena, ki so jim gospodovali kralji krutejši od Rimljana Neron in razkošnejši od Juda Salomona. Težka od starosti in tovara je ropotala stara barka dalje, medtem ko sem jaz živel življenje mladosti v neznanju in upanju. Ropotala je dalje neskončno število bežnih dni in njena nova pozlata se je žarko odbijala proti zahajajočemu soncu, kakor da bi hotela izkričati preko temnečnega morja besede, ki so bile napleskanje na njeni krmi: "Judea, London. Vzdržati ali umreti."

Potem smo zapluli v Indijski ocean in naravnali krmilo na sever, proti Java Headu. Vetrovi so bili lahki. Tedni so potekali. Judea se je vlekla dalje, vzdržati ali umreti, in ljudje doma so že jeli misliti na to, da bi nas dali zapisati v seznam izgubljenih. Neko soboto večer, ko ravno nisem imel službe, so me mornarji prosili, naj bi jim dal poseben čeber vode, da bi si oprali obleko. Ker me ni bila volja, da bi tako pozno nastavljal čepke za sladko vodo, sem življajoc s ključem v roki odšel v puč, kjer smo hranili nadomestni tank vode, s katero sem jim hotel postreči. Spodaj pa je proti vsakemu pričakovanju strašno zaudarjalo. Človek bi bil mislil, da je več dni zapovrstjo na stotine parafinskih svetilk gorelo in se kadilo v tisti luknji. Vesel sem bil, ko sem spet prišel ven. Moj spremljevalec pa je zakašljaval in rekel: "Krasno diši, gospod." Odvrnil sem brezbržno: "To je baje dobro za zdravje," in sem odšel.

Nato sem vtaknil glavo skozi štirikotno odprtino vetrila v srednjem delu parnika. To je bilo prvo, kar sem storil. Ko pa sem dvignil poklopec, je iz odprtine zapuhtela vame nekakšna gosta sopara, nekaj megli podobnega, oblaček bledega dima. Sopara je bila vroča in je težko zaudarjala po sajah in parafinu. Povočal sem in nalahko položil poklopec nazaj. Nič mi ne bi bilo koristilo, ko bi se bil dušil tamkar. Natovorjeni premog je začel tleti.

Drugi dan se je začelo na ladji že močnejše kaditi. Jasno,

da je bilo kaj takega tudi pričakovati, kljub temu, da je bil premog dober, kajti tako zaničarno so ravnali z njim in ga po neprevidnosti tako zdrobili, da je bil podobnejši kovaškemu oglju kakor pa premogu. Razen tega pa je bil že tudi večkrat premočen. Saj je ves čas, ko smo ga prekladali s tovrnega broda, deževalo, nato pa se je na dolgotrajni vožnji ugreel in se zatorej kar sam po sebi vnel.

(Dalje prihodnjič)

Vaše molitve

SO ZA
POKOJNE

Vaše cvetlice

SO POSLANE
K POGREBOM
DA TOLAŽIJO ONE,
KI SO ŽIVI.

Narodno svetišče

Brezmadežnega Srca
Marijinega

Pridružite se Slavnostni Noveni za zmagovalen mir in srečen povratek naših fantov vojakov. Vsak dan, od 19. do 27. avgusta 1944 Novena Pobožnosti ob 15:15, 5:30 in 8:00 P. M.

Poslajte svoje prošnje k Narodnemu Svetišču. "Gospod želi, da se razširi po svetu Pobožnost do Brezmadežnega Srca", so besede naše Gospe Roženske v Fatimi, Portugalsko, trem majhnim otrokom.

Letna članarina v Veliki Bratovski Brezmadežni Sreca Marijineh \$1.00; dojemrta članarina \$25.00.

NATIONAL SHRINE

of the Immaculate Heart of Mary

837 W. Roosevelt Rd., Chicago 8, Ill.

Molite za _____ (ime ali namen)

Ime _____

Naslov _____

Mesto _____ Država _____

PRODAM

4-stanovanjsko zidano hišo. Nahaja se na 2547 So. Harding Ave., za ceno \$10,600;

3-stanovanjsko zidano hišo. Nahaja se na Millard Ave. in 26. cesti, za ceno \$10,000;

3-sobni "cottage", ter zraven velika lota. Nahaja se na Gunderson Ave. v Berwynu, za ceno \$3,950;

Imam še več drugih hiš v Lawndale okolici, ter več hiš in bungalov v Cicero in Berwyn. Ako želite hišo v Berwynu, pokličite L. Gradiser, telefon Berwyn 4979-R.

ANTON JORDAN

2417 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill. Telefon Rockwell 7196

POSUŠAJTE

jugoslovanski radio program, ki se oddaja vsako nedeljo od 9. do 10. ure zjutraj preko radio postaje WGES v Chicagi. —

DR. JOHN J. SMETANA

Pregleduje oči in predpisuje očala. — 23 let izkušnje OPTOMETRIST

1801 So. Ashland Avenue Tel. Canal 0523

Uradne ure: vsak dan od 9 zjutraj do 8:30 zvečer.